PR. MĂNĂSCURTĂ NICOLAE
PR. PROF PETRE ILIE
ARHID. PROF MURARIU MARIUS

RÂNDUIELI TIPICONALE PENTRU STRANĂ

„DREPT ACEEA, MERGÂND, ÎNVĂȚAȚI TOATE NEAMURILE, BOTEZÂNDU-LE ÎN NUMELE TATĂLUI ȘI AL FIULUI ȘI AL SFÂNTULUI DUH, ÎNVĂȚÂNDU-LE SĂ PĂZEASCĂ TOATE CÂTE V-AM PORUNCIT VOUĂ, ȘI IATĂ EU CU VOI SUNT ÎN TOATE ZILELE, PÂNĂ LA SFÂRȘITUL VEACULUI. AMIN.”

MATEI 28, 19-20



CONSTANȚA
2013

Scanned with CamScanner

Pr. Prof. Mînăscurtă Nicolae

Pr. Prof. Petre Ilie

Arhid. Prof. Murariu Marius

Rânduieli Tipiconale pentru strană

Volumul I

Se tipărește cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte Teodosie
Arhiepiscopul Tomisului

Constanța – 2013

Scanned with CamScanner

Autori: Pr. Mînăscurtă Nicolae

Pr. Prof. Petre Ilie

Arhid. Prof. Murariu Marius

Tehnoredactare, editare şi copertă : Teodorov Alexandru

I S B N: 978-973-0-15771-0

Despre rugăciune

Fiind creat de Dumnezeu, omul este şi trebuie să fie în permanentă legătură cu El. Această legătură dintre om şi Dumnezeu se păstrează prin rugăciune, care este ridicarea minţii şi a voii noastre către Dumnezeu, sau mai pe scurt, convorbirea omului cu Dumnezeu.

Dacă ţinem seama de persoana care săvârşeşte rugăciunea, de numărul celor care iau parte la aceasta, de locul şi timpul săvârşirii, putem împărţi rugăciunea în:

* Rugăciunea particulară
* Rugăciunea bisericii, obştească

Dacă ţinem seama de cuprinsul ei, o împărţim în:

* Rugăciunea de laudă
* Rugăciunea de cerere
* Rugăciunea de mulţumire

Rugăciunea particulară este acea rugăciune care se face de fiecare creştin în parte, singur sau împreună cu ai săi, în orice loc şi în orice timp. Ea poate fi luată dintr-o carte de rugăciuni, sau scoasă din inima fiecărui credincios.

Rugăciunea bisericii sau rugăciunea publică, este acea rugăciune care se săvârşeşte în sfânta biserică după anumite reguli,

Scanned with CamScanner

într-un anumit timp de către slujitorii bisericii care folosesc anumite obiecte de cult.

Rugăciunea de laudă este rugăciunea prin care se aduce slavă lui Dumnezeu pentru mărirea Sa. În orice împrejurare ne-am afla, de bucurie, de întristare, lipsă ori bunăstare, înălţând gândul smerit şi inima curată către Dumnezeu, aducându-I laudă, mulţumire ori cerere, şi El, Care ascultă chemările sincere şi curate, nu ne va trece cu vederea.

Rugăciunea de cerere este rugăciunea prin care cerem de la Dumnezeu ceea ce avem nevoie, precum şi pentru iertarea păcatelor.

Rugăciunea de mulţumire este acea rugăciunea prin care se aduce mulţumire lui Dumnezeu pentru toate binefacerile pe care Le-a vărsat asupra noastră.

Rugăciunea este însoţită de câteva semne văzute cum ar fi:

* Semnul sfintei Cruci
* Îngenuncherea
* Metaniile
* Ridicarea mâinilor, etc...

Semnul Sfintei Cruci se face cu mâna dreaptă, îndoind înăuntru şi lipind de podul palmei degetul mic şi inelarul, unim vârfurile celorlalte degete, şi cu ele astfel împreunate însemnând la frunte se zice: În numele TATĂLUI, apoi la piept: şi al FIULUI, apoi pe umărul drept şi cel stâng: şi al SFÂNTULUI DUH, şi lăsând mâna în jos se rosteşte: AMIN.

Metaniile pot fi:

Mari – sunt metaniile pe care la facem închinându-ne, îngenunchind, apropiind fruntea de pământ şi apoi ne ridicăm la loc.

Mici – sunt acelea care se fac fără îngenunchere, ci numai aplecându-ne până atingem cu degetele mâinii drepte pământul şi închinându-ne, revenim.

Rugăciunea este foarte folositoare pentru mântuirea sufletului nostru. Pentru că rugăciunea noastră să fie ascultată, trebuie făcută cu stăruinţă, cu inimă curată, după voia lui Dumnezeu, cu umilinţă şi cu încredere.

Rugăciunea poate fi făcută în orice timp, dar în special se face dimineaţa, la amiază şi seara, înainte şi după masă şi când auzim clopotele şi toaca bisericii. În ceea ce priveşte locul, se poate spune că rugăciunea se poate face în orice loc, însă locul cel mai potrivit este biserica. *"Casa Mea, casă de rugăciune se va chema..."* Matei XXI, 13.

Scanned with CamScanner

Despre biserică

Cuvântul biserică provine de la cuvântul "basilica". Aceasta era la romani o clădire mare, publică, în timpul împăratului Constantin cel Mare. Unele dintre ele au fost date creştinilor ca biserici. Aceste basilici, prin forma şi mărimea lor erau foarte potrivite pentru adunarea creştinilor şi săvârşirea sfintelor slujbe.

Pentru aceasta, forma de basilică a fost admisă ca formă pentru clădirea bisericilor creştine. La noi, cuvântul biserică are trei însemnări:

* Societate a creştinilor;
* Biserica cu ierarhia ei;
* Instituţie de stat.

În cele ce urmează ne vom ocupa de biserica din punct de vedere constructiv, astfel ca zidire, ea se construieşte în formă de cruce sau de corabie, şi este format din:

* Pridvor sau pronaosul (la unele biserici lipseşte)
* Naosul
* Sfântul Altar

Naosul, sau corpul bisericii începe de la intrare şi ţine până la catapeteasmă. În naosul bisericii se află:

* Amvonul, fixat pe peretele de miază-noapte. Din amvon se citeşte de către diacon Evanghelia sau se ţine predică;
* Policandrul, este la baza turlei celei mari sub icoana Pantocrator. El este cu 12, 18, 24 lumini care simbolizează lumina adevărului, adusă în lume prin învăţătura Mântuitorului;
* Scaunul arhieresc, în partea dreaptă a naosului. Aici stă episcopul când participă la slujbă;
* 2 sfeşnice mari, în faţa catapetesmei, au câte 3 lumini şi sunt numite sfeşnice împărăteşti, deoarece stau în faţa icoanelor împărăteşti;
* Iconostasul, în faţa icoanelor împărăteşti, pe el este aşezată icoana zilei şi untdelemn sfinţit pentru miruirea creştinilor la sfârşitul Sfintei Liturghii;
* Stranile cântăreţilor, în cele două strane.

Intrarea în Sfântul Altar se face prin trei uşi: una la miază-zi, alta la miază-noapte şi a treia care este aşezată la mijloc şi este în două centuri.

Cele două uşi laterale se numesc "uşi diaconeşti" iar cele de la mijloc "uşi împărăteşti".

De obicei, pe Uşile Împărăteşti se pictează Buna Vestire: Arhanghelul Gavriil, pe batanta de la miază-noapte şi Maica Domnului pe cea de la miază-zi. Uneori se mai adaugă şi figurile regilor prooroci David şi Solomon, ale Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel sau ale celor patru Evanghelişti: Matei, Ioan, Marcu şi Luca, sau figurile a patru sfinţi ierarhi.

Scanned with CamScanner

Uşile Împărăteşti sunt făcute din lemn sau metal fiind de obicei sculptate sau gravate. De asemenea, în marea lor majoritate, Uşile Împărăteşti prezintă în partea superioară o cruce.

Pe celelalte două uşi ale iconostasului sunt înfăţişaţi Arhanghelul Mihail sau Sfântul Laurenţiu diaconul, la miază-noapte şi Sfântul Arhanghel Gavriil sau Sfântul Arhidiacon Ştefan la miază-zi.

Uneori sunt zugrăviţi în locul lor Sfinţii Gheorghe şi Dimitrie. În cazul lor se foloseşte numai jumătatea superioară a uşii şi sunt reprezentaţi bust.

Din punct de vedere teologic, Sfintele Uşi reprezintă porţile Ierusalimului, prin care Hristos a intrat în Duminica Floriilor. Ele reprezintă de asemenea intrarea în Ierusalimul cel Ceresc. Există reguli tipiconale precise legate de utilizare Uşilor Împărăteşti în cadrul cultului divin (Vecernie, Utrenie, Sfânta Liturghie).

Uşile deschise, marchează momentele în care Hristos este în mod special prezent în mijlocul poporului Său, precum în cadrul citirii Sfintei Evanghelii, sau când credincioşii primesc Sfânta Euharistie. În cea mai mare parte a timpului însă, Sfintele Uşi rămân închise. Acesta este un simbol al pocăinţei, al faptului că păcatul ne îndepărtează de Dumnezeu.

Dacă prin uşile diaconeşti poate avea loc accesul clericilor, cât şi al mirenilor în Sfântul Altar, Uşile Împărăteşti sunt folosite numai de către clerici (diaconi, preoţi, episcopi) şi numai în cadru liturgic (în timpul slujbelor). O excepţie de la această regulă o constituie cazul arhiereului care poate intra în Sfântul Altar prin Sfintele Uşi şi în afara slujbelor.

Icoane din Sfânta Biserică

Pe catapeteasmă se află în primul rând de jos când stăm cu faţa spre răsărit:

* icoana Mântuitorului;
* icoana Maicii Domnului;
* icoana hramului (miază-zi)
* icoana Sf. Ioan Botezătorului sau Sf. Nicolae (miază-noapte)
* icoana" Cina cea de Taină" (deasupra uşilor Împărăteşti).

Rândul întâi de deasupra uşilor Împărăteşti:

- Icoanele praznicelor împărăteşti;
- Icoana Învierii.

Rândul doi, Mântuitorul în mijlocul Apostolilor.

Rândul trei, Maica Domnului cu Pruncul, înconjurat de prooroci.

Rândul trei, Sf. Cruce şi de o parte şi de alta, Maica Domnului cu Sfântul Cuvios Ioan, iar în faţa ei este o candelă aprinsă.

Pe pereţii turlei - Liturghia cerească.

Scanned with CamScanner

La partea de miază-zi - Naşterea Domnului.

La partea de miază-noapte - Învierea Domnului

La baza turlei: cei patru evanghelişti.

Pe boltă, în Sf. Altar – Maica Domnului în mijlocul cetelor cereşti

Pe pereţi - mari ierarhi şi dascăli.

Obiecte din Sfântul Altar

* Sfânta Masă (mormânt, tronul de mărire al lui Dumnezeu);
* Sfântul Antimis pe care este pictată punerea în Mormânt a Mântuitorului;
* Sfânta Evanghelie;
* Sfânta Cruce (lângă ea trebuie să ardă o candelă);
* Sfântul Chivot;
* Sfânta Cruce în spatele Sf. Mese;
* unul sau mai multe sfeşnice dintre care cel puţin unul cu trei lumini;
* Liturghier.

* Proscomidiarul - la miază-noapte de Sfânta Masă, fie ca o scobitură ca o măsuţă, fie ca o încăpere aparte şi simbolizează peştera în care s-a născut Mântuitorul, sau Golgota. Acolo se afla:
  * Sfântul Potir;
  * Sfântul Disc;
  * Steluţa;
  * Sfânta Copie;
  * Acoperământele (procoveţele);
  * O linguriţă;
  * Un burete;
  * 2 Sticluţe pentru vin şi apă;
  * Un tablou cu rânduiala proscomidiei.
* Veşmântarul - la partea de miază-zi a Sfintei Mese. Poate fi format dintr-o nişă în zid, sau la unele biserici un dulap. Acolo se ţin veşmintele:

Diaconeşti:

  * Stiharul
  * Orarul
  * Mânecuţele

Scanned with CamScanner

Preoţeşti:

* Stiharul
* Epitrahil
* Mânecuţele
* Brâul
* Felonul

Arhiereşti:

* Stihar
* Mânecuţe
* Epitrahil
* Sacos
* Omofor
* Mitră
* Mantie
* Sf. Cruce
* Epigonat (bederniţă)
* Engolpion
* Cârjă

În spatele Sfintei Mese este Tronul (locul cel prea înalt).

În Sfânta Biserică se mai află şi: candele, sfeşnice, cădelniţa, tetrapod (analog), cărţile de cult, care pot fi cu:

* Conţinut biblic
* Conţinut nebiblic, dar mai pot fi şi pentru:

Sfântul Altar:
- Sfânta Evanghelie
- Liturghier
- Aghiazmatar

Strana:
- Octoih Mare
- Octoih Mic
- Mineiul (12 bucăţi)
- Triod
- Penticostarul
- Tipic
- Ceaslov
- Molitfelnic
- Cântările Sfintei Liturghii

Scanned with CamScanner

Cărţile de cult

După cum s-a arătat mai sus, cărţile de cult sunt de două feluri: inspirate şi neinspirate.

Cărţile inspirate sunt cărţile următoarele:

* Sfânta Evanghelie, care cuprinde părţi din cele patru Evanghelii potrivite cu serviciul ce se face şi cu timpul săvârşirii lui.

* Apostolul, care cuprinde bucăţi din scrierile Sfinţilor Apostoli.

* Psaltirea, care cuprinde toţi psalmii, şi are douăzeci de catisme care se citesc succesiv seara şi dimineaţa până se termină. Se citeşte în curs de o săptămână, iar în timpul Postului Mare de două ori.

Cărţile neinspirate sunt acele cărţi al căror conţinut este alcătuit din imnografii:

* Octoih (opt cântări) şi cuprinde serviciul divin pentru zilele săptămânii:

* Luni – Sfinţii Îngeri;

* Marţi – Sf. Ioan Botezătorul;

* Miercuri – Sf. Cruce;

* Joi – Sf. Apostoli;

* Vineri – Sf. Cruce;

* Sâmbăta – Răposaţi, mucenici;

* Duminică – Învierea, pe cele opt glasuri.

* Mineiul, conţine serviciul divin al sfinţilor;

* Triodul, conţine cântările premergătoare Postului Mare;

* Penticostarul, conţine serviciul divin de la Paşte până la Duminica Tuturor Sfinţilor;

* Ceaslovul, cuprinde rugăciunile zilnice;

* Molitfelnic, cuprinde rugăciunile pentru trebuinţele religioase;

* Aghiazmatar, este prescurtarea Molitfelnicului;

* Liturghierul, cuprinde cele trei Liturghii

* Arhieraticonul, cuprinde rânduiala serviciului divin săvârşit cu Arhiereu

* Tipicul, regula săvârşirii serviciului divin, a unei sărbători din an, precum şi modul săvârşirii seviciului simultan.

Scanned with CamScanner

Serviciul divin

Este forma prin care omul îşi arată respectul şi dragostea către Dumnezeu, recunoştinţa pentru toate binefacerile ce le varsă asupra noastră. Binefacerile sunt particulare, iar altele comune.

În creştinism, fiii Bisericii sunt fiii lui Dumnezeu, care este Părintele tuturor, de aceea toţi cei adunaţi în biserică se consider ca fraţi.

Prin participarea la serviciul divin omul îşi înalţă cugetul către Dumnezeu. Prin serviciul public se sfinţeşte viaţa omului, i se călăuzesc paşii spre fapte bune şi frumoase.

Miezul serviciului divin public, a fost instituit de Mântuitorul în Joia dinaintea Răstignirii (la instituirea Sfintei Euharistii).

În secolul apostolic, însuşi Iacov a întocmit o Liturghie care avea să fie prescurtată de către Sf. Vasile şi Sf. Ioan Gură de Aur. De la Apostoli a fost trimisă şi îmbogăţită, până a ajuns la formă de azi.

Serviciul divin - public poate fi:

* De seară (ceasul IX, vecernia, pavecerniţa);
* De dimineaţă (miezonoptica, utrenia, ceasul I);
* De peste zi (ceasul III şi VI şi Sf. Liturghie).

Rugăciunea de seară şi de dimineaţă alcătuiesc cele şapte laude ale Bisericii.

Serviciul divin public poate fi:

* De dimineaţă;
* De sâmbătă;
* De toate zilele;
* De Sfânt mare;
* La Sfânt cu doxologie mare;
* La un praznic împărătesc

În afară de cele şapte Laude, mai este şi Sfânta Liturghie şi Sfintele Taine.

Pentru săvârşirea serviciului divin public, este nevoie de:

* Locaş de închinare;
* Slujitori bisericeşti;
* Obiecte de cult.

Serviciul divin public se săvârşeşte într-un anumit timp al zilei şi după o anumită regulă. Îndreptarul de pe care se execută serviciul divin este cartea numită Tipic.

Scanned with CamScanner

Anul bisericesc, Praznice Împărăteşti

Începe la 1 septembrie, şi are aceeaşi component ca şi anul civil.

El se împarte în trei perioade:

* Perioada OCTOIHULUI - ţine de la Duminica Tuturor Sfinţilor până la Duminica Vameşului şi a Fariseului;

* Perioada TRIODULUI - ţine de la Duminica Vameşului şi a Fariseului pana în Sâmbăta Mare (10 săptămâni);

* Perioada PENTICOSTARULUI - ţine din noaptea Învierii până la Duminica Tuturor Sfinţilor.

Zilele pot fi: - de rând sau Sărbători bisericeşti

Sărbători bisericeşti: - Duminici în cinstea Învierii

- Praznice Împărăteşti - în cinstea Mântuitorului

- În cinstea Maicii Domnului

Praznice în cinstea Mântuitorului:

* 25 decembrie – Naşterea Domnului;
* 01 ianuarie – Tăierea împrejur
* 06 ianuarie – Botezul Domnului
* 02 februarie – Întâmpinarea Domnului

* 06 august – Schimbarea la Faţă
* Cu şase zile înainte de Paşti – Intrarea în Ierusalim (Floriile)
* Învierea Domnului (are data schimbătoare)
* La 40 de zile după Paşte – Înălţarea Domnului
* La 50 de zile după Paşte – Pogorârea Sf. Duh
* Luni după Pogorârea Sf. Duh – Sfânta Treime

Praznice în cinstea Sfinţilor:

* 14 octombrie – Cuv. Parascheva;
* 26 octombrie – Sf. Dimitrie izvorâtorul de Mir
* 27 octombrie – Sf. Dimitrie Basarabov
* 08 noiembrie – Sf. Arh. Mihail şi Gavriil
* 16 noiembrie – Sf. Evanghelist Matei
* 25 noiembrie – Sf. Ecaterina
* 26 noiembrie – Sf. Stelian
* 06 decembrie – Sf. Ier. Nicolae
* 07 decembrie – Sf. Filofteia
* 20 decembrie – Sf. Ignatie
* 27 decembrie – Sf. Arhid. Ştefan

Scanned with CamScanner

- 01 ianuarie – Sf. Vasile cel Mare
- 07 ianuarie – Sf. Ioan Botezătorul
- 30 ianuarie – Sf. Trei Ierarhi
- 09 martie – Sf. 40 de mucenici
- 23 aprilie – Sf. Gheorghe
- 08 mai – Sf. Evanghelist Ioan
- 21 mai – Sf. Împărați Constantin și Elena
- 04 iunie – Sf. Zotic, Atal, Kamasie și Filip
- 24 iunie – Nașterea Sf. Ioan Botezătorul
- 29 iunie – Sf. Ap. Petru și Pavel
- 08 iulie – Sf. Epictet și Astion
- 20 iulie – Sf. Prooroc Ilie
- 27 iulie – Sf. Pantelimon
- 29 august – Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul

Praznice în cinstea Maicii Domnului:

- 08 septembrie – Nașterea Maicii Domnului
- 21 noiembrie – Intrarea în Biserică a Maicii Domnului
- 25 martie – Buna-Vestire

- 15 august – Adormirea Maicii Domnului

Praznice în cinstea Sfintei Cruci:

- 14 septembrie – Înălțarea Sfintei Cruci
- La jumătatea Postului Mare – Duminica Crucii (a III-a din Postul Mare)
- 01 august – Aflarea Sfintei Cruci

Binecuvântari și ectenii

Este foarte important ca atât preotul cât și cântărețul să cunoască fiecare binecuvântare și ectenie.

Binecuvântările sunt de trei feluri:

- **Binecuvântarea Mare:** *„Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor"*
- **Binecuvântarea mică:** *„Binecuvântat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum și pururea și în vecii veilor"*
- **Binecuvântarea solemnă :** *„Slavă Sfintei și celei de o ființă și făcătoarei de viață și nedespărțitei Treimi, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor."*

Ecteniile sunt de mai multe feluri:

- **Ectenia mare :** *„Cu pace Domnului să ne rugăm!"*
- **Ectenia mică :** *„Iară și iară, cu pace Domnului să ne rugăm!"*

Scanned with CamScanner

- Ectenia întreită – *„ Să zicem toți, din tot sufletul și din tot cugetul nostru, să zicem."*

– prescurtată : *„ Miluiește-ne pe noi Dumnezeule după mare mila Ta, ne rugăm Ție auzi-ne și ne miluiește"*

– funebră : *„ Miluiește-ne pe noi Dumnezeule după mare mila Ta, ne rugăm Ție auzi-ne și ne miluiește"*

„ Încă ne rugăm pentru odihna sufletului adormitului robului lui Dumnezeu (N), și pentru ca să i se ierte lui, toată greșeala cea de voie și cea fără de voie"

- Ectenia cererilor : *„Ziua toată, desăvârșită, sfântă, în pace, și fără de păcat, de la Domnul să cerem."*

Rânduiala Ceasului IX

Slujba unei zile începe cu Vecernia precedată de Ceasul IX care face parte din slujba zilei ce se sfârșește. Denumirea de „Ceasul IX" provine de la ora 9, deoarece înainte această slujbă se făcea la 9 ceasuri din zi (ora 3 după-amiaza). Ceasul IX ne amintește de momentul când Mântuitorul și-a dat sufletul pentru păcatele noastre.

Astăzi, ceasul IX se săvârșește vară pe la ora 17, iar iarna la 16.

Venind cântărețul se închină, aprinde candelele și lumânările, toacă și trage clopotul, apoi trece la strană și își pune cărțile de cult în ordine.

Sosind preotul se închină, se oprește în mijloc sub policandru, face trei închinăciuni cu metanii mici, se întoarce către scaunul arhieresc, face plecăciune către el, iar dacă episcopul este în el, merge spre a lua binecuvântare și a-i săruta mâna și revine. Rostește rugăciunile mici în taină apoi pe ușa de miază-noapte intră în Sfântul Altar rostind rugăciunea *„Intra-voi în casa Ta..."*, vine în fața Sfintei Mese, face 2 închinăciuni mici, sărută Sfânta Evanghelie și face încă o închinăciune mică. Ia epitrahilul cu mâna stângă, cu dreapta îl binecuvintează și sărută partea de sus (locul unde se află Sfânta Cruce) și rostind rugăciunea acestuia îl pune pe grumaz apoi iese pe ușa de miază-noapte, merge în fața icoanelor Împărătești, se închină și dă binecuvântarea mică *„Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana - *„Amin"* **apoi rugăciunile începătoare**

Scanned with CamScanner

Preotul - *„Dumnezeule milostiv...”*

binecuvintează, luminează fața Ta peste noi și ne milostiv...

Strana - *„Amin”* **și citește sfârșitul ceasului IX adică rugăciunea** *„Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru...”*.

Vecernia de sâmbătă seara

Cu ea începe ziua liturgică.

Pentru săvârșirea ei trebuiesc:

Pentru preot: - Liturghier

Pentru strană: Ceaslov

* Octoih mare
* Octoih mic
* Psaltirea
* Mineiul

Preotul – ridică dveră și dă binecuvântarea mică: *”Binecuvântat este Dumnezeul nostru...”*

Strana – *” Amin. Veniți să ne închinăm...”*, **psalmul 103** *”Binecuvintează suflete al meu pe Domnul...”*

Preotul - Rămâne pe loc şi spune ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia..."*

Strana - *„Amin"*, *„Doamne miluieşte"* (de 12 ori), *„Slavă... Şi acum... Veniţi să ne închinăm..."* (3 stări)

Preotul - Intră în Sfântul Altar pe uşa de miază-zi şi se opreşte în faţa Sfintei Mese unde va sta până la urmă.

Strana - Citeşte *psalmii 83, 84, 85* după ei făcând sfârşitul *„Slavă... Şi acum... Aliluia, aliluia, aliluia"* (de 3 ori) *„Slavă..."* troparul Sfântului de la Minei indicat fiind la sfârşitul Vecerniei. Dacă nu e la sfârşitul Vecerniei, se va căuta la sfârşitul Mineiului unde sunt troparele Sfinţilor şi-l vom pune pe acela care e indicat. Dacă nu găsim nici acolo, mergem la calendar şi vedem dacă este unul sau mai mulţi Sfinţi, Mucenici, Cuvioşi, Ierarhi şi mergem la sfârşitul Mineiului de unde vom lua troparul care ne trebuie. După citirea sa, se zice *„Şi acum..."* şi se citeşte troparul Născătoarei de Dumnezeu *„Cela ce pentru noi Te-ai născut..."* care se găseşte în Ceaslov la Ceasul IX după cei trei psalmi. După el urmează *rugăciunile mici.*

Preotul - Rosteşte ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia..."*

Strana - *„Amin"* şi zice condacul care se găseşte la canonul (acelaşi lucru înseamnă şi cuvântul peasnă, şi cuvântul cântare) al II-lea (după el), la utrenia zilei respective. Urmează *„Doamne miluieşte"* (de 40 de ori), rugăciunea *„Cel ce în toată vremea..."* care se găseşte în Ceaslov (la sfârşitul miezonopticii de toate zilele). Apoi *„Doamne miluieşte"* (de 3 ori) *„Slavă... Şi acum... Ceea ce eşti mai cinstită..."* după care urmează Apolisul mic: *„Întru numele Domnului..."*

Preotul - *„Dumnezeule, milosteveşte-Te spre noi şi ne binecuvintează, luminează faţa Ta peste noi şi ne miluieşte!"*

Strana - *„Amin"* şi citeşte sfârşitul ceasului IX adică rugăciunea *„Stăpâne Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru..."*.

Vecernia de sâmbătă seara

Cu ea începe ziua liturgică.

Pentru săvârşirea ei trebuiesc:

Pentru preot: - Liturghier

Pentru strană: Ceaslov

* Octoih mare
* Octoih mic
* Psaltirea
* Mineiul

Preotul – ridică dveră şi dă binecuvântarea mică: *"Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana –" *Amin. Veniţi să ne închinăm...*", psalmul 103 *"Binecuvintează suflete al meu pe Domnul..."*

Scanned with CamScanner

Preotul – luând liturghierul iese pe ușa de miază-noapte, se oprește în fața ușilor împărătești și citește în taină cele 7 rugăciuni ale vecerniei.

Strana – după psalm rostește *"Slavă... Și acum... aliluia de trei ori"* cu sfârșit.

Preotul – ectenie mare *"Cu pace Domnului să ne rugăm..."*, cu ecfonisul: *"Că Ție se cuvine toată slava..."*.

Strana – *„Amin"*, catisma I *"Fericit bărbatul..."* (în trei stări,) după fiecare stare se face sfârșit.

Preotul – intră în Sf. Altar și se oprește în fața sfintei mese; va avea grijă să spună câte o ectenie mică după fiecare stare.

Strana – dacă se cântă, se pune prima stare la care se face sfârșitul obișnuit.

Preotul – după sfârșit, ectenie mică. Ecfonis *"Că a ta este stăpânirea..."*

Strama – *" Amin"*, se cântă *"Doamne strigat-am..."* pe glasul de rând; urmat de *"Să se îndrepteze..."*

Preotul – în timpul celui de-al doilea stih, ia cădelnița, binecuvintează tămâia *"Tămâie Îți aducem Ție Hristoase..."*

Strana – în timpul acesta cântă ultimele stihuri din psalmul 140, apoi psalmul 141 până la cuvintele *"Scoate din temniță sufletul meu..."* care se vor cânta mai repede. După ele se trece la Octoihul cel mare, care trebuie să fie deschis la vecernia de Sâmbătă seară, glasul de rând. Acolo vor găsi stihirile vecerniei cu care începe vecernia în octoih. Din octoih se vor cânta 6 stihiri, fiecare având

câte un stih din psalmul 141, primul fiind "Scoate din temnița ... meu...", apoi:

* *"Pe mine mă așteaptă drepții..."*
* *"Dintru adâncuri am strigat..."*
* *"Fie urechile Tale..."*
* *"De te vei uita la fărădelegi..."*
* *"Pentru numele Tău..."*

Toate stihurile se vor cânta pe glasul de rând. După acestea trecem la Minei, de unde mai luăm patru stihiri, cu câte un stih din ceaslov sau catavasier:

* *"Din straja dimineții..."*
* *"Că a Domnului este milă..."*
* *"Lăudați pe Domnul..."*
* *"Că s-a întărit mila Lui..."*

Se cântă pe glasul indicat de minei. Se încheie cu *"Slavă..."*, stihira sfântului (din Minei) *"Și acum..."* a Născătoarei (Dogmatica) pe glasul de rând din octoih la vecernia de sâmbătă seara a glasului de rând după stihirile vecerniei.

Preotul – în timp ce la strană se cântă *"Să se îndrepteze..."*, preotul face cădire mare; primind cădelnița de la paraclisier, binecuvintează tămâia zicând: *"Tămâie Îți aducem Ție Hristoase..."*, ia cădelnița cu mâna dreaptă și cădește în fața sfintei mese de trei ori. După ce a cădit în fața sfintei mese, trece în partea ei de miază-zi unde cădește la fel, apoi cădește în partea de răsărit, partea de miază-

Scanned with CamScanner

noapte și ajunge din nou în fața sfintei mese (când a fost în partea d
miază-noapte, s-a rotit spre dreapta, a tămâiat proscomidiarul, s
rotește mai departe spre dreapta și tămâiază *"Locul cel Preainalt..."*
apoi tot sfântul altar și ajunge din nou în fața sfintei mese). Cădeș
iar de trei ori și iese pe ușa de miază-noapte și vine între iconostase
fața *"ușilor împărătești"*, le tămâiază de trei ori, după ele cădeș
icoanele împărătești pe rând, după importanța fiecăreia, se retrag
încet cu spatele până sub policandru; de acolo cădește iconostasele
se rotește spre dreapta și cădește Scaunul Arhieresc cu strana dreapt
se rotește iar spre dreapta până când ajunge cu fața spre strana stâng
o cădește de trei ori, se rotește mai departe până ajunge din nou c
fața spre ușile împărătești. Cădește ușile, încheind clădirea mică. S
întoarce iar spre dreapta, până ajunge cu fața spre partea din spate
bisericii, astfel întors, cădește partea de miază-zi, mergând spr
spatele bisericii pe care îl cădește. Dacă acolo, pe stâlpi, se afl
icoana Mântuitorului și a Maicii Domnului, le cădește și pe el
cădește din nou în spate, apoi din nou icoanele și pornește spr
sfântul altar, cădind pe credincioșii din partea de miază-noapte.

Preotul - sub policandru se oprește, tămâiază ușile, scaunu
arhieresc, iconostasele, icoanele împărătești și printre iconostas
cuttpetească intră înăuntru pe ușa de miază-zi, cădește de trei or
Sfânta Masă, se întoarce pe loc și cădește proscomidiarul, se roteș
apoi spre dreapta, cădește pe paraclisier de două ori și îi dă cădelnița
Când la strană se cântă *"Slava..."* pentru stihira sfântului, se îmbrac
cu felonul, iar la *"Și acum... a Născătoarei (Dogmatica"*, deschid
Sfintele uși, binecuvântează tămâia, paraclisierul aprinde lumânare
și mergând cu ea înaintea preotului, ocolesc sfânta masă, ies pe uș
de miază-noapte, și se face *VOHODUL MIC.*

Preotul se oprește în mijlocul bisericii, paraclisierul însă s
oprește între iconostas și strană. În timpul vohodului, preotul rostește

"rugăciunea intrării", apoi trece cădelnița în mâna stângă, cu dreapta binecuvântează spre sfântul altar zicând:*" Binecuvântată este intrarea Sfinților Tăi..."*. Trece din nou cădelnița în dreapta și face o cădire mică și se oprește în fața ușilor împărătești.

Preotul – când la strană se face sfârșitul dogmaticii, înălțând rostește *"Înțelepciune Drepți"*,

Strana – cântă *"Lumina Lină..."* cu sfârșit.

Preotul – când aude cuvintele *"Lăudăm pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh. Dumnezeu..."*, cădește spre Sfânta Masă, pe paraclisier și îi dă cădelnița, se rotește pe partea dreaptă și vine între ușile împărătești spunând:*" Să luăm aminte, Pace tuturor!"*

Strana – *"Și duhului tău!"*

Preotul – închide ușile și revine în fața sfintei mese.

Strana – prochimenul zilei de trei ori: o dată singur, a doua și a treia oară cu stihurile din ceaslov sau Catavasier.

Preotul – după prochimen, în fața sfintei mese, rostește ectenia întreită, cu ecfonisul*" Că milostiv..."*

Strana – la fiecare cerere *"Doamne miluiește"* de trei ori. După ecfonis *Amin. "Învrednicește-ne Doamne în seara aceasta..."*

Preotul – după rugăciune Ectenia cererilor, cu ecfonisul*" Că bun și iubitor de oameni..."*, apoi cu fața spre popor binecuvântează spunând: *"Pace tuturor!"*, ușile fiind închise.

Strana – *"Și duhului tău"*.

Preotul – *"Capetele noastre Domnului să le plecăm"*

Scanned with CamScanner

Strana – *"Tie Doamne"*

Preotul – citeşte în taină rugăciunea plecării capetelor, după ea zicând ecfonisul *"Fie stăpânirea împărăţiei Tale binecuvântată şi preaslăvită..."*

Strana – Amin, şi urmează *STIHOAVNA*, care se ia din Octoih şi minei (din octoih – vecernia de sâmbătă seara la glasul de rând; din minei – vecernia zilei respective la stihoavnă). Din octoih se iau stihirile Stihoavnei (glasul de rând) cu câte un stih. După aceasta trece la minei şi se cântă *"Slava..."* stihira sfântului de la stihoavnă pe glasul indicat de minei, se trece din nou la octoih şi se zice de acolo *"Şi acum... a Născătoarei"* cea de la glasul pe care s-a cântat Slava... După *"Şi acum..."*, urmează rugăciunea *"Acum slobozeşte..."*, şi se încheie cu rugăciunile mici.

Preotul – rosteşte ecfonisul *"Că a Ta este împărăţia..."*.

Strana – *"Amin"* şi troparele. Sâmbăta se cântă: *"troparul învierii"* din octoih, de la vecernia de sâmbătă seara, pe glasul de rând, apoi *"Slavă..."* şi se cântă troparul Sfântului din minei la vecernia zilei *"Şi acum... a Născătoarei* "(a învierii din octoih pe acelaşi glas cu troparul sfântului. Dacă în ziua respectivă sunt doi sfinţi se cântă astfel: troparul învierii (octoih), troparul primului sfânt (minei) *"Slavă..."* troparul celuilalt sfânt, *"Şi acum..."* a Născătoarei şi se face sfârşit.

Preotul – deschide uşile, vine între ele cu faţa spre popor şi spune:*" Înţelepciune!"*

Strana – *"Binecuvintează!"*

Preotul - închinându-se spre icoana Mântuitorului spune:*" Cel ce este binecuvântat, Hristos Dumnezeul nostru..."*

Strana – Amin, *„Întăreşte Dumnezeule credinţa dreptmăritorilor creştini...".*

Preotul – închinându-se spre icoana Maicii Domnului spune: *„Prea sfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte ne pe noi"*

Strana – *„Ceea ce eşti mai cinstită..."*

Preotul – închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: *„Slavă Ţie Dumnezeul nostru..."*

Strana – *Apolisul*

* **Preotul** – (cu faţa spre icoana Mântuitorului) *„Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...",*

* (cu faţa spre icoana Maicii Domnului) *„pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale...",*

* (cu faţa spre popor), *„ale sfinţilor şi întru tot lăudaţilor apostoli",*

* *Ale...* (aici se pune hramul),

* *şi a...* (sfinţii zilei),

* *„ale sfinţilor, drepţilor Dumnezeieşti Părinţi Ioachim şi Ana, şi pentru ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască şi să ne mântuiască pe noi, ca un bun şi de oameni iubitor!"*

Strana –*" Amin"*

Preotul – cu faţa spre icoana Mântuitorului, spune *„Pentru rugăciunile Sfinţilor..."*

Strana –*" Amin"*

Scanned with CamScanner

Preotul – intră în Sfântul Altar, închide Ușile Împărătești, ș trage dveră.

Rânduiala Litiei

Vecernia unui Sfânt cu polieleu și a unui praznic împărătesc, în orice zi ar fi, are litie.

Litia începe după ecfonisul *„Fie stăpânirea"* și pe o masă în mijlocul bisericii se așează:

* *cinci prescuri*, la răsărit
* *vin*, la miază-noapte
* *grâu*, la apus
* *untdelemn*, la miază-zi
* *un sfeșnic cu cel puțin 3 lumini*.

Preotul - după ecfonis lasă dveră,

Strana - stihirile litiei (din Minei, Triod sau Penticostar)

Preotul - la *„Slavă"*, îmbrăcat cu epitrahil și felon binecuvintează tămâia, ocolește Sfânta Masă și iese pe ușa miazănoapte (paraclisierul mergând înainte cu lumânarea) și se oprește în fața mesei, paraclisierul mergând la locul său. În timpul slavei, preotul cădește de trei ori în fiecare parte (de două ori înconjoară), a treia oră, când ajunge la miazănoapte se întoarce și merge între iconostase, unde cădește după rânduiala știută

catapeteasma, strana dreaptă, poporul, strana stângă, poporul, ajunge în fața mesei unde dă paraclisierului cădelnița. După *„Și acum..."*, a Născătoarei, sub formă de ectenie rostește rugăciunile speciale din Liturghier:" *Mântuiește Doamne poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta, cercetează lumea Ta cu milă și cu îndurări...* „și următoarele.

Strana - după fiecare cerere *„Doamne miluiește"* (de trei ori).

Preotul – ecfonisul *„Că milostiv..."*

Strana – *„Amin"*

Preotul – *„Pace tuturor"* (binecuvântând poporul)

Strana – *„Și duhului tău"*

Preotul – *„Capetele voastre..."*

Strana – *„Ție Doamne"*

Preotul – în fața Sfintei Mese: *„Stăpâne mult-milostive Doamne..."*

Strana – cântă stihoavna," *Acum slobozește...", apoi rugăciunile mici"*

Preotul – *„Că a Ta este împărăția..."*

Strana – *„Amin", apoi* troparele

Scanned with CamScanner

A) la Sfinți cu polieleu (orice zi): - al Sfântului, de două ori

- Al Născătoarei

B) la praznic împărătesc: - al praznicului, de trei ori.

Dacă litia e sâmbătă seara şi a doua zi nu e Sfânt cu polieleu, nici praznic, se cântă de trei ori troparul Născătoarei. Când se face litia sâmbăta iar a doua zi nefiind nimic, vom pune stihirile hramului.

Preotul – în timpul troparelor cădeşte ca la începutul litiei. După ce strana termină troparele şi preotul cădirea, preotul se închină, ia o prescură din cele cinci, *însemnează cu ea cruciş peste celelalte, o sărută şi o aşează la loc*. Rosteşte apoi rugăciunea pentru binecuvântarea celor puse înainte. La cuvintele *„Însuţi binecuvintează şi pâinile acestea..."* le binecuvintează pe fiecare în parte.

Strana – *„Fie numele Domnului binecuvântat..."*, de trei ori (în timpul acesta paraclisierul taie pâinea) *„Bogaţii au sărăcit..."* (tot de trei ori)

Preotul – *„Binecuvântarea Domnului peste voi..."," otpustul".*

Strana – *„Amin „*

Vecernia la un sfânt cu polieleu
- Sâmbătă seara -

Se aseamănă foarte mult cu vecernia de sâmbăta seara.

Pentru săvârşirea ei trebuiesc:

Pentru preot: - Liturghier

Pentru strană: - Ceaslov

* Octoih mare
* Psaltirea
* Mineiul

Preotul - (îmbrăcat cu epitrahil, în faţa Sfintei Mese) *„Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana - *„Amin". „Veniţi să ne închinăm...", psalmul 103*

Preotul - în timpul psalmului citeşte cele 7 rugăciuni ale vecerniei iar după psalm, ectenia mare cu ecfonisul *„Că Ţie se cuvine..."*

Strana - *„Amin"* şi se citeşte catisma întâi adică *„Fericit bărbatul..."*

Preotul - ectenie mică cu ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia.."*

Scanned with CamScanner

Strana - *„Doamne strigat-am"* cu stihirile pe 10 (4 di Octoih şi 6 de la Minei), urmează *„Slava..."* a sfântului, *„Ş acum..."*, dogmatica glasului de rând.

Preotul - la *„Să se îndrepteze"* face cădirea mare, la *„Slavă"* îmbracă felonul şi deschide Uşile împărăteşti; la dogmatica glasulu face vohod cu cădelniţa iar după vohod *„Înţelepciune"*

Strana - *„Lumină lină"* cântat

Preotul - *„Să luăm aminte, pace tuturor!"*

Strana - *„Şi duhului tău"*, prochimenul

Preotul - (în faţa uşilor deschise) *„Înţelepciune"*

Cântăreţ - (în mijlocul bisericii, pe analog) *„De la... citire"*

Preotul - *„Să luăm aminte"*

Cântăreţ - prima paremie

Preotul - după paremie, între Uşile Împărăteşt *„Înţelepciune"*

Cântăreţ - *„De la... citire"*

Preotul - *„Să luăm aminte"*

Cântăreţ - a II-a paremie

Preotul - (în faţa Uşilor) *„Înţelepciune"*

Strana - *„De la... citire"*

Preotul - *„Să luăm aminte"*

Cântăreţ - a III-a paremie

Preotul - închide Uşile Împărăteşti şi merge în faţa Sfintei Mese

Cântăreţ - revine la strană

Preotul - ectenia întreită cu ecfonisul *„Că milostiv şi iubitor de oameni..."*

Strana - *„Amin, Învredniceşte-ne Doamne..."*

Preotul – după rugăciune Ectenia cererilor, cu ecfonisul *"Că bun şi iubitor de oameni..."*, apoi cu faţa spre popor binecuvântează spunând: *"Pace tuturor!"*, uşile fiind închise.

Strana – *"Şi duhului tău"*.

Preotul – *"Capetele noastre, Domnului să le plecăm"*

Strana – *"Ţie Doamne"*

Preotul – citeşte în taină rugăciunea plecării capetelor, după ea zicând ecfonisul *"Fie stăpânirea împărăţiei Tale binecuvântată şi preaslăvită..."*

Strana - stihoavna, care se ia din Octoih şi din Minei. Se cântă stihirile cu stihurile din Octoih, *„Slavă..."* a Sfântului din Minei, *„Şi acum..."* al Născătoarei pe acelaşi glas cu slava Sfântului. Urmează rugăciunea *„Acum slobozeşte..."* şi rugăciunile mici.

Preotul - rosteşte ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia..."*

Strana - troparul Învierii din Octoih, *„Slavă..."*, troparul Sfântului din Minei, *„Şi acum..."* al Născătoarei după glasul de rând.

Scanned with CamScanner

Preotul - *„Înțelepciune!"*

Strana - *„Binecuvintează!"*

Preotul - *„Cel ce este binecuvântat..."*

Strana - *„Amin. Întărește Dumnezeule..."*

Preotul - *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu..."*

Strana - *„Ceea ce ești mai cinstită..."*

Preotul - *„Slavă Ție Hristoase-Dumnezeule..."*

Strana - *„Slavă... Și acum... Doamne miluiește* (de 3 ori)..."

Preotul - *„Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru..."*

Strana - *„Amin"*

Preotul - *„Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri..."*

Strana - *„Amin"*.

Vecernia de sâmbătă seara când duminică este un praznic al Maicii Domnului

Cărțile de cult sunt aceleași.

Preotul – *" Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana - *„Amin", „Veniți să ne închinăm...", psalmul 103*

Preotul - în timpul psalmului citește cele 7 rugăciuni ale vecerniei iar după psalm, ectenia mare cu ecfonisul *„Că Ție se cuvine..."*

Strana - *„Amin"* și se citește catisma întâi adică *„Fericit bărbatul"*

Preotul - ectenie mică cu ecfonisul *„Că a Ta este împărăția.."*

Strana - *„Doamne strigat-am"* cu stihirile pe 10 (4 din Octoih și 6 de la Minei), urmează *„Slava..."* praznicului *„Și acum..."*, dogmatica glasului de rând.

Preotul - la *„Să se îndrepteze"* face cădirea mare, la *„Slavă"* îmbracă felonul și deschide Ușile împărătești; la *" Și acum..."* face vohod cu cădelnița iar după vohod *„Înțelepciune"*

Strana – *" Lumină lină..." cântat*

Preotul - *„Să luăm aminte, pace tuturor!"*

Scanned with CamScanner

Strana - *„Şi duhului tău"*, prochimenul

Preotul - (în faţa uşilor deschise) *„Înţelepciune"*

Cântăreţ - (în mijlocul bisericii, pe analog) *„De la... citire"*

Preotul - *„Să luăm aminte"*

Cântăreţ - prima paremie

Preotul - după paremie, între Uşile Împărăteş *„Înţelepciune"*

Cântăreţ - *„De la... citire"*

Preotul - *„Să luăm aminte"*

Cântăreţ - a II-a paremie

Preotul - (în faţa Uşilor) *„Înţelepciune"*

Strana - *„De la... citire"*

Preotul - *„Să luăm aminte"*

Cântăreţ - a III-a paremie

Preotul - închide Uşile Împărăteşti şi merge în faţa Sfint Mese

Cântăreţ - revine la strană

Preotul - ectenia întreită cu ecfonisul *„Că milostiv şi iubito de oameni..."*

Strana - *„Amin. Întăreşte-ne Doamne..."*

Preotul – după rugăciune Ectenia cererilor, cu ecfonisul *" Că bun şi iubitor de oameni..."*, apoi cu faţa spre popor binecuvintează spunând: *"Pace tuturor!"*, uşile fiind închise.

Strana – *"Şi duhului tău"*.

Preotul – *"Capetele noastre, Domnului să le plecăm"*

Strana – *"Ţie Doamne"*

Preotul – citeşte în taină rugăciunea plecării capetelor, după ea zicând ecfonisul *"Fie stăpânirea împărăţiei Tale binecuvântată şi preaslăvită..."*

Strana - stihoavna, care se ia din Octoih şi din Minei. Se cântă stihirile cu stihurile din Octoih, *„Slavă... Şi acum..."* a praznicului, *„Acum slobozeşte..."* şi rugăciunile mici.

Preotul - rosteşte ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia..."*

Strana - troparul Învierii din Octoih, *„Slavă... Şi acum..."* troparul Praznicului.

Preotul - *„Înţelepciune!"*

Strana - *„Binecuvintează!"*

Preotul - *„Cel ce este binecuvântat..."*

Strana - *„Amin. Întăreşte Dumnezeule..."*

Preotul - *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu..."*

Strana - *„Ceea ce eşti mai cinstită..."*

Preotul - *„Slavă Ţie Hristoase-Dumnezeule..."*

Scanned with CamScanner

Strana - *„Slavă... Şi acum... Doamne miluieşte* (de 3 ori)..."

Preotul- *„Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru..."*

Strana - *„Amin"*

Preotul - *„Pentru rugăciunile Sfinţilor Părinţilor noştri..."*

Strana - *„Amin"*.

Vecernia unui sfânt cu polieleu
- zi de rând -

Cărţile de cult sunt aceleaşi.

Preotul – *" Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana - *„Amin", „Veniţi să ne închinăm...", psalmul 103*

Preotul - în timpul psalmului citeşte cele 7 rugăciuni ale vecerniei iar după psalm, ectenia mare cu ecfonisul *„Că Ţie se cuvine..."*

Strana - *„Amin"* şi se citeşte catisma întâi indiferent dacă se cântă sau nu, se pune numai prima parte.

Preotul - ectenie mică cu ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia.."*

Strana – *" Doamne strigat-am..."* pe glasul indicat de minei, cu stihirile pe 6 sau pe 8 (după indicaţia mineiului) *" Slavă..."* a sfântului *" Şi acum..."* a Născătoarei pe glasul slavei sfântului.

Preotul - la *„Să se îndrepteze"* face cădirea mare, la *„Slavă"* îmbracă felonul şi deschide Uşile împărăteşti; la *" Şi acum..."* face vohod cu cădelniţa iar după vohod *„Înţelepciune"*

Strana – *" Lumină lină..."* cântat

Preotul - *„Să luăm aminte, pace tuturor!"*

Strana - *„Şi duhului tău"*, prochimenul

Preotul – *" Înţelepciune"*

Strana – paremiile

Preotul – închide uşile; ectenie întreită *" Să zicem toţi din tot cugetul..."* cu ecfonisul *" Că bun şi iubitor de oameni..."*

Strana – *" Amin"; " Învredniceşte-ne Doamne..."*

Preotul – după rugăciune Ectenia cererilor, cu ecfonisul *" Că milostiv şi iubitor de oameni..."*, apoi cu faţa spre popor binecuvântează spunând: *"Pace tuturor!"*, uşile fiind închise.

Strana – *"Şi duhului tău"*.

Preotul – *"Capetele noastre, Domnului să le plecăm"*

Strana – *"Ţie Doamne"*

Preotul – citeşte în taină rugăciunea plecării capetelor, după ea zicând ecfonisul *"Fie stăpânirea împărăţiei Tale binecuvântată şi preaslăvită..."*

Strana – *" Amin"* Stihoavna care se ia numai din minei. Este format din stihiri cu câte un stih din minei, *" Slavă..."* a sfântului, *" Şi*

Scanned with CamScanner

acum..." a Născătoarei celei mari." *Acum slobozește...*" rugăciunile mici.

Preotul - rostește ecfonisul „*Că a Ta este împărăția...*"

Strana - troparul Sfântului din minei (o dată)" *Slavă... acum...*" a Născătoarei după glasul slavei sfântului din octoih. S poate ca troparul Născătoarei să se găsească la vecernia sfântului. S poate găsi și la sfârșitul mineiului (pe glasuri, pe zile). Se găse toate troparele săptămânii în afară de sâmbătă seara și duminic dimineața. Vineri seară vom avea troparul Născătoarei celei mari, Învierii.

Preotul - „*Înțelepciune!*"

Strana - „*Binecuvintează!*"

Preotul - „*Cel ce este binecuvântat...*"

Strana - „*Amin. Întărește Dumnezeule...*"

Preotul - „*Preasfântă Născătoare de Dumnezeu...*"

Strana - „*Ceea ce ești mai cinstită...*"

Preotul - „*Slavă Ție Hristoase-Dumnezeule...*"

Strana - „*Slavă... Și acum... Doamne miluiește* (de 3 ori)..."

Strana – *Apolisul*

Preotul – (cu fața spre icoana Mântuitorului) „*Hristos adevăratul Dumnezeul nostru...*",

- (cu fața spre icoana Maicii Domnului) „*pentr rugăciunile Preacuratei Maicii Sale...*".

- **Luni;** „*cu folosințele cinstitelor, cerești puteri*".
- **Marți și joi;**" *cu rugăciunile sfântului Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan*"
- **Miercuri:**" *cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei cruci...*"
- **Vineri:**" *cu rugăciunile sfinților apostoli și ale sf. Ierarh Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei;*"
- **Sâmbătă:**" *ale sfinților apostoli și ale bunilor biruitorilor mucenici...*"
- *Ale...* **(aici se pune hramul),**
- *și a...* **(sfinții zilei),**
- „*ale sfinților, drepților Dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana, și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mântuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor!*"

Strana –" *Amin*"

Preotul – cu fața spre icoana Mântuitorului, spune „*Pentru rugăciunile Sfinților...*"

Strana –" *Amin*"

Scanned with CamScanner

Vecernia la un praznic în cinstea Maicii Domnului - și de rând

Când nu este acolaș

Preotul - *" Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana - *„Amin", „Veniți să ne închinăm...", psalmul 103*

Preotul - în timpul psalmului citește cele 7 rugăciuni ale vecerniei iar după psalm, ectenia mare cu ectenistul *„Că Ție se cuvine..."*

Strana - *„Amin"* și se citește catisma întâi

Preotul - ectenia mică cu ectenistul *„Că a Ta este împărăția..."*

Strana – *" Doamne, strigat-am..."* pe glasul indicat de mine cu stihirile pe 6 sau pe 8 (după indicația mineiului) *" Slavă... Și acum..."* a praznicului.

Preotul - la *„Să se îndrepteze"* face cădirea mare, la *„Slavă"* binecuvântează fecioarele și deschide Ușile Împărătești; la *" Și acum..."* face voloc cu cădelnița iar după voloc *„Înțelepciune"*

Strana - *" Lumină lină..."* cântat

Preotul - *„Să luăm aminte, pace tuturor!"*

Strana - *„Și duhului tău"*, prochimenul

Preotul - *" Înțelepciune"*

Strana - psalmistul

Preotul - închide ușile; ectenia întreită *" Să stăm bine, să stăm cu frică..."* cu ectenistul *" Că milostiv și iubitor de oameni..."*

Strana - *" Amin"*; *„Binecuvântează stăpânire..."*

Preotul - după rugăciune, ectenia catehetică, cu ectenistul *" Că Ție se cuvine slava, cinstea și închinarea..."*, apoi cu fața spre popor binecuvântează spunând: *"Pace tuturor!"*; ușile fiind închise

Strana - *"Și duhului tău"*.

Preotul - *"Capetele noastre, Domnului să le plecăm"*

Strana - *"Ție Doamne"*

Preotul - citește în taină rugăciunea plecării capetelor, după ea ridică ectenistul *" Fie strălucirea luminii Tale binecuvântată și preaslăvită..."*

Strana - Stihoavna din mineu *" Slavă... Și acum..."* a praznicului, *" Acum slobozește..."*, rugăciunile mici.

Preotul - rostește ectenistul *„Că a Ta este împărăția..."*

Strana – *" Amin."* Troparul praznicului (odată)

Preotul - *„Înțelepciune!"*

Strana - *„Binecuvântează!"*

Preotul - *„Cel ce este binecuvântat..."*

Strana - *„Amin. Întreagă Dumnezeule..."*

Preotul - *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu...”*

Strana - *„Ceea ce eşti mai cinstită...”*

Preotul - *„Slavă Ţie Hristoase-Dumnezeule...”*

Strana - *„Slavă... Şi acum... Doamne miluieşte* (de 3 ori)...”

Strana – *Apolisul*

Strana –” *Amin*”

Preotul – cu faţa spre icoana Mântuitorului, spune *„Pent rugăciunile Sfinţilor...”*

Vecernia la un praznic în cinstea Mântuitorului

Această vecernie este aceeaşi în toate zilele. La oficiere s face numai slujba praznicului, fără slujbă Învierii.

Cărţile de cult sunt aceleaşi.

Preotul –” *Binecuvântat este Dumnezeul nostru...”*

Strana - *„Amin, Veniţi să ne închinăm...”, psalmul 103*

Preotul - în timpul psalmului citeşte cele 7 rugăciuni a vecerniei iar după psalm, ectenia mare cu ecfonisul *„Că Ţie cuvine...”*

Strana - *„Amin”* şi se citeşte catisma întâi

Preotul - ectenie mică cu ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia..”*

Strana –” *Doamne strigat-am...”* cu stihirile pe 8 sau pe 10 cu stihuri din Ceaslov.” *Slavă...”* a praznicului,” *Şi acum...”* a Născătoarei.

Preotul - la *„Să se îndrepteze”* face cădirea mare, la *„Slavă”* îmbracă felonul şi deschide Uşile împărăteşti; la” *Şi acum...”* face vohod cu cădelniţa iar după vohod *„Înţelepciune”*

Strana –” *Lumină lină...”* cântat

Preotul - *„Să luăm aminte, pace tuturor!”*

Strana - *„Şi duhului tău”,* prochimenul praznicului

Preotul –” *Înţelepciune”*

Strana – paremiile

Preotul – închide uşile; ectenie întreită” *Să zicem toţi din tot cugetul...” cu ecfonisul” Că milostiv şi iubitor de oameni...”*

Strana –” *Amin”;” Învredniceşte-ne Doamne...”*

Preotul – după rugăciune, Ectenia cererilor, cu ecfonisul” *Că bun şi iubitor de oameni...”*, apoi cu faţa spre popor binecuvântează spunând: *“Pace tuturor!”*, uşile fiind închise.

Strana – *“Şi duhului tău”.*

Preotul – *“Capetele noastre, Domnului să le plecăm”*

Strana – *“Ţie Doamne”* (se cântă pe larg)

Scanned with CamScanner

Preotul – citeşte în taină rugăciunea plecării capetelor, după ea zicând ecfonisul *"Fie stăpânirea împărăţiei Tale binecuvântată şi preaslăvită..."*

Strana- Stihoavna din Minei, Triod sau Penticostar *" Slavă. Şi acum..."* a praznicului, *" Acum slobozeşte..."*, rugăciunile mici.

Preotul - rosteşte ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia..."*

Strana – *" Amin."* Troparul praznicului (odată).

Preotul - *„Înţelepciune!"*

Strana - *„Binecuvintează!"*

Preotul - *„Cel ce este binecuvântat..."*

Strana - *„Amin. Întăreşte Dumnezeule..."*

Preotul - *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu..."*

Strana - *„Ceea ce eşti mai cinstită..."*

Preotul - *„Slavă Ţie Hristoase-Dumnezeule..."*

Strana - *„Slavă... Şi acum... Doamne miluieşte* (de 3 ori)..."

Preotul – Păstrează otpustul obişnuit, în afară de faptul că acolo unde se spune *" Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru..."* înainte de aceste cuvinte se pun cuvintele specific praznicului, care se află la sfârşitul Liturghierului.

Strana – *Apolisul*

Strana –*" Amin".*

Preotul – cu faţa spre icoana Mântuitorului, spune *„Pentru rugăciunile Sfinţilor..."*

Strana –*" Amin".*

Vecernia în zi de rând

La această vecerniei lipseşte partea solemnă.

Preotul –*" Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana - *„Amin", „Veniţi să ne închinăm...", psalmul 103*

Preotul - ectenia mare cu ecfonisul *„Că Ţie se cuvine..."*

Strana - *„Amin"* şi se citeşte catisma de rând după indicaţia psaltirii. La începutul psaltirii găsim indicaţii pentru citirea ei la fiecare zi, la fiecare slujbă.

Preotul - ectenie mică cu ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia.."*

Strana –*" Doamne strigat-am..."* după glasul mineiului, iar câteodată după glasul de rând, stihirile pe 6. Se întâlnesc trei cazuri:

* Să avem 6 stihiri în minei când sunt doi sfinţi, atunci stihirile se pun pe 6 numai din minei şi se încheie cu *" Slavă..."* a sfântului (dacă are); dacă nu *" Slavă... Şi acum... a Născătoarei* (din minei). Stihirile se spun cu câte un stih din Ceaslov unde apare specificaţia *" pe şase".*

Scanned with CamScanner

- Să avem în minei trei stihiri cu indicația" se repetă Atunci se pune totul numai de la minei;" *Slavă...* " a sfântului " *acum...* " a Născătoarei.

- Se poate întâlni să găsim numai trei *stihiri fără* nic indicație. În acest caz se cântă mai întâi trei stihiri *din octoih*, ap trei din minei. După" *Și acum...* " a Născătoarei, se citește " *Lumi lină...* "

Preotul - la *„Să se îndrepteze"* face cădirea mare; **NU S FACE VOHOD!!!**

Strana – " *Lumină lină...* " citit

Preotul - *„Să luăm aminte, pace tuturor!"*

Strana - *„Și duhului tău"*, prochimenul; " *Întreărește-* *Doamne...* "

Preotul – după rugăciune, Ectenia cererilor, cu ecfonisul " *bun și iubitor de oameni...* ", apoi cu fața spre popor binecuvântea spunând: *"Pace tuturor!"*, ușile fiind închise.

Strana – *"Și duhului tău"*.

Preotul – *"Capetele noastre, Domnului să le plecăm"*

Strana – *"Ție Doamne"* (se cântă pe larg)

Preotul – citește în taină rugăciunea plecării capetelor, du ea zicând ecfonisul *"Fie stăpânirea împărăției Tale binecuvântată preaslăvită..."*

Strana - Stihoavna; sunt trei cazuri:

- *Se găsește* întreagă la minei

- *Putem găsi* în minei la stihoavnă" *Slavă...* " a sfântului," *Și acum...* " a Născătoarei; atunci ne împrumutăm la octoih

- Putem să nu găsim nimic în minei, caz în care vom lua totul din octoih;" *Acum slobozește...* ", rugăciunile mici.

Preotul - rostește ecfonisul *„Că a Ta este împărăția..."*

Strana – " *Amin.* " Troparele:

- Al sfântului (o dată)" *Slavă... Și acum...* " troparul Născătoarei mici (după glasul troparului sfântului), care se găsește la minei sau la sfârșitul octoihului

- Dacă sunt doi sfinți: troparul primului Sfânt," *Slavă...* " al doilea sfânt," *Și acum...* " a Născătoarei.

Preotul – ectenia întreită cu ecfonisul:" Că milostiv și iubitor..." *„Înțelepciune!"*

Strana - *„Binecuvintează!"*

Preotul - *„Cel ce este binecuvântat..."*

Strana - *„Amin. Întărește Dumnezeule..."*

Preotul - *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu..."*

Strana - *„Ceea ce ești mai cinstită..."*

Preotul - *„Slavă Ție Hristoase-Dumnezeule..."*

Strana - *„Slavă... Și acum... Doamne miluiește"* (de 3 ori)..."

Scanned with CamScanner

Preotul – Păstrează otpustul obişnuit. În timpul vecerniei preotul are numai epitrahilul; ecteniile mari le rosteşte numai din faţa sfintelor uşi. Rânduiala aceasta este valabilă la vecernia din zi de rând de luni, marţi, miercuri, joi şi vineri, uneori având unele modificări specificate la minei sau octoih.

Strana – *" Amin"*

Preotul – cu faţa spre icoana Mântuitorului, spune *„Pentru rugăciunile Sfinţilor..."*

Strana – *" Amin"*

Pavecerniţa mică

Se mai numeşte şi după-cinarea. Se găseşte în Ceaslov.

Preotul – în faţa sfintelor uşi, cu epitrahilul pe gât dă binecuvântarea mică: *" Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana – *„Amin; rugăciunile începătoare"*

Preotul – ecfonis *„Că a Ta este Împărăţia..."*

Strana – *„Amin", „Doamne miluieşte"* (de 12 ori) *„Slavă... Şi acum..., Veniţi să ne închinăm* (de trei ori), *Psalmul 50"*

Preotul – intră în Sfântul Altar

Strana – Psalmii 69 şi 142 *„Învredniceşte-ne Doamne..."*, Crezul, Canonul (al Născătoarei din Octoih, sau al Sfântului din Minei), *" Cuvine-se cu adevărat..."*, *rugăciunile mici.*

Preotul – ecfonis *„Că a Ta este Împărăţia..."*

Strana – *„Amin"*, troparele:

A) al zilei (din Ceaslov)

B) al hramului (Minei, sinaxarul Ceaslovului)

C) al Sfântului, *" Slavă... Cu sfinţii odihneşte..."*, *Şi acum...*, a Născătoarei *(„Ca o pârgă a firii...") Doamne miluieşte* (de 40 ori), *„Cela ce în toată vremea şi în tot ceasul..."*, *Doamne miluieşte* (de

Scanned with CamScanner

trei ori) " *Slavă... Şi acum..." „Ceea ce eşti mai cinstită..." „Întru numele Domnului binecuvintează...*"

Preotul – „*Pentru rugăciunile Sfinţilor...*"

Strana – citeşte rugăciunile în faţa icoanelor împărăteşti; icoana Maicii Domnului: " *Nespurcată, neîntinată şi nestricată*... iar la icoana Mântuitorului: " *Şi ne dă nouă stăpâne...*"

Preotul – „*Slavă Ţie Hristoase...*"

Strana – - apolisul

Preotul – „*Hristos adevăratul Dumnezeul nostru...*"

Serviciul divin de dimineaţă

În perioada Octoihului: a) Miezonoptica: - zi de rând

- Sâmbătă

- Duminică

b) Utrenia cu Ceasul I

Miezonoptica în zi de rând

Se găseşte în Ceaslov.

Partea I

Preotul – cu epitrahilul pe el, în faţa sfintelor uşi închise şi cu dveră lăsată, dă binecuvântarea mică: " *Binecuvântat este Dumnezeul nostru...*"

Strana – „*Amin*", rugăciunile începătoare.

Preotul – ecfonis " *Că a Ta este împărăţia...*"

Strana – „*Amin. Doamne miluieşte* (de 12 ori), *Slavă... Şi acum... Veniţi să ne închinăm*", Psalmul 50, catisma a XVII-a în trei stări, cu sfârşit.

Preotul – după „*Veniţi să ne închinăm...*", intră în Sfântul Altar.

Strana – Crezul, rugăciunile mici

Preotul – ecfonis " *Că a Ta este împărăţia...*"

Strana – „*Amin*", troparele (din Ceaslov)," *Doamne miluieşte*" (de 40 de ori), „*Cel ce în toată vremea*", " *Doamne miluieşte*" (de trei ori)" *Slavă... Şi acum... Ceea ce eşti mai cinstită*"," *Întru numele Domnului binecuvintează...*"

Preotul – „*Dumnezeule mântuieşte-le spre mai...*"

Scanned with CamScanner

Strana – *" Amin. Slăpâne Dumnezeule... Părinte atotputernic..."*

Partea II

Strana – *" Veniți să ne închinăm..."* psalmii 120 și 133, rugăciunile mici.

Preotul – ecfonis: *Că a Ta este împărăția..."*

Strana – *" Amin,* troparele, *" Doamne miluiește "* (de 12 ori), rugăciunea, troparele de umilință.

Preotul – ectenia întreită prescurtată cu ecfonisul: *" C... milostiv..."*

Strana – *" Amin"*

Preotul – *" Slavă Ție Dumnezeule..." " Hristos, Adevărul, Dumnezeul nostru..."*

Strana – *„Amin"*

Preotul – Cu fața spre Sf. Altar, ectenia miezonopticii, apoi: *Pentru rugăciunile sfinților..."*

Strana – *" Amin"*

Miezonoptica de Sâmbătă

Se găsește în ceaslov

Preotul – dă binecuvântarea mică, *" Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana – *" Amin.* rugăciunile mici.

Preotul – ecfonisul: *" Că a Ta este împărăția..."*

Strana – *" Amin ". Doamne miluiește "* (de 12 ori) *" Slavă... Și acum... Veniți să ne închinăm* (de 3 ori) psalmul 50, catisma a IX-a (3 stări) *Osana*, rugăciunile mici.

Preotul – ecfonisul: *" Că a Ta este împărăția..."*

Strana – Troparul (din Ceaslov) *" Doamne miluiește "* (de 40 ori). *" Cel ce în toată vremea..." " Doamne miluiește "* (de 3 ori) *" Slavă... Și acum... Cinstită mai cinstită..." Întru numele Domnului binecuvântează părinte..."*

Preotul – *" Dumnezeule milostivește-Te spre mine..."*

Strana – *„Stăpâne Doamne, Părinte Atotțiitorule..."* apoi *„Slăvindu-Te Te slăvesc pe Tine..."*

Strana – *" Veniți să ne închinăm..."* psalmii, rugăciunile mici.

Preotul – ecfonisul: *" Că a Ta este împărăția..."*

Strana – *" Amin "*, Troparele; *" Cela ce prin adâncul înțelepciunii..." Slavă... „Cu sfinții odihnește..." Și acum... „Fericim-Te pe Tine", Doamne miluiește* (de 12 ori); *„Pomenește Doamne..."* apoi, *" Prea mărită pururea Fecioară..." " Nădejdea mea este Tatăl..."* Troparele de umilință.

Preotul – Ectenia întreită prescurtată, ectenia mică, ectenia miezonopticii, apoi *" Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri..."*

Strana – *" Amin"*

Scanned with CamScanner

Miezonoptica de Duminică

Se găseşte în Ceaslov şi în Octoih

Preotul – în faţa uşilor închise şi cu dveră lăsată c binecuvântarea mică *" Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana – *" Amin, rugăciunile începătoare"*

Preotul – ecfonis *" Că a Ta este împărăţia..."*

Strana – *" Amin. Doamne miluieşte* (de 12 ori) *Slavă... acum... Veniţi să ne închinăm... psalmul 50,* canonul Sfintei Treim din Octoih la glasul de rând după vecernie, acolo unde se „Duminica la polunoştiă" şi ţine până la „Duminica la Utrenie". S cântă după rânduiala indicată în Octoih; Troparele Treimic rânduiala miezonopticii din Duminici - Ceaslov, sau la sfârşit Octoihului. Aceste tropare încep cu *„Cuvine-se cu adevărat lăuda..." Slavă...*, o stihire, *" Şi acum..."* altă stihiră; rugăciunile mic

Preotul – ecfonisul *" Că a Ta este împărăţia..."*

Strana – ipacoi-ul glasului de rând, apoi *" Doamne miluieşte* (de 40 ori), *" Slavă... Şi acum..., Cea ce eşti mai cinstită..., Într numele Domnului..."*

Preotul – *" Dumnezeule milostiveşte-te spre noi..."* apoi vin în faţa Uşilor, citeşte rugăciunea către Sf. Treime (din Ceaslov); s întoarce către popor, şi spune *" Slavă Ţie Hristoase Dumnezeule..."*

Strana – *" Apolisul"*

Preotul – *" Cel ce a înviat din morţi, Hristos Adevăratul nostru Dumnezeu..."*

Strana – *" Amin"*

Preotul – Ectenia specială a miezonopticii în zi de rând.

Utrenia de duminică

Putem deosebi:

- Partea introductivă
- Partea propriu-zisă

La partea a doua distingem următoarele capitole:

- *Al psalmilor şi celor 12 rugăciuni ale luminilor*
- *Al troparelor*
- *Al catismelor şi sedelnelor*
- *Solemn*
- *Al canoanelor*
- *Al laudelor*
- *Al stihoavnei*
- *Otpustul*

Scanned with CamScanner

La utrenia de duminică şi *la toate utreniile praznicel*
împărăteşti, şi sărbătorilor în cinstea sfântului *cu polieleu lipseş*
capitolul stihoavnei, la utreniile din zilele de rând *lipseşte capitol*
solemn (nu cel al stihoavnei)

PARTEA I

Preotul – după miezonoptică, având epitrahilul pe gât, ridic
dveră, vine în faţa sfintei mese pe care o tămâiază, apoi
binecuvântarea mică: *" Binecuvântat este Dumnezeul nostru..."*

Strana – *" Amin", " Veniţi să ne închinăm... ","Psalmii 19*
20". Dacă nu a fost Miezonoptică, după binecuvântare se roste
rugăciunile începătoare. Cădire mare.

Preotul – ecfonis *" Că a Ta este împărăţia..."*

Strana – *" Amin"*. După psalmi, *" Slavă... Şi acum...*
Rugăciunile mici"

Preotul – în mijlocul bisericii spune ecfonisul, şi ap
continuă cădirea.

Strana – citeşte troparele: *" Mântuieşte Doamne popor*
Tău... Slavă... Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce... Şi acum... Folositoa
neînfricată..."

Preotul – în faţa sfintei mese, cădind, spune ectenia mi
prescurtată cu ecfonisul: *" Că milostiv..."*

Strana – *" Amin. Întru numele Domnului, binecuvinteaz*
Părinte!"

Preotul – *" Slavă Sfintei şi celei de o fiinţă ..."*

Strana – *" Amin. Slavă întru cei de sus...* (de trei ori). *Doamne buzele mele...* (de două ori)

PARTEA II

Strana – citeşte cei şase psalmi

Preotul – în acest timp, în partea de miază-noapte a sfintei mese citeşte în taină cele şase din cele doisprezece rugăciuni ale luminilor.

Strana – după primii trei psalmi face sfârşit, apoi continuă citirea.

Preotul – cu Liturghierul în mână vine pe solee în faţa sfintelor uşi, unde va citi celelalte şase rugăciuni ale luminilor.

Strana – după psalm face sfârşit.

Preotul – de pe solee rosteşte ectenia mare: *" Cu pace..."*, cu ecfonisul: *" Că Ţie se cuvine..."*, intră în sfântul altar, lasă Liturghierul şi epitrahilul pe sfânta masă, apoi vine în mijlocul bisericii, unde:

* se închină de trei ori, cu închinăciuni,
* face plecăciune către scaunul arhieresc, şi de este Arhiereul, îi sărută mâna,
* rosteşte în taină binecuvântarea mică, rugăciunile începătoare, ecfonisul: *" Că a Ta este împărăţia..."*, apoi troparele de umilinţă

Scanned with CamScanner

* merge la icoanele de pe catapetesmă și se închi... rostind rugăciunea fiecăruia

- La icoana Mântuitorului: *" Preacuratului Tău chip ..."*

- La icoana Maicii Domnului: *" Ceea ce ești izvorul milei..."*

- La icoana hramului: troparul

* intră în sfântul altar rostind rugăciunea intrării, sărută icoana de pe ușa care intră, și îmbracă toate veșmintele, rostin... în taină rugăciunea fiecăruia.

Strana – în acest timp cântă *" Dumnezeu este Domnul ..."* stihurile din Ceaslov (de patru ori), apoi troparele ca la vecernie, ... al Învierii se spune de două ori. După ultimul tropar catisma a II-a, sfârșitul obișnuit.

Preotul – ectenia mică: *" Iară și iară ... "* cu ecfonisul *" Că Ta este împărăția ..."*

Strana – *" Amin "*. Primul rând de sedeine, catisma a III... sfârșit.

Preotul – ectenie mică cu ecfonisul: *" Că bun și iubitor ..."*

Strana – al doilea rând de sedeine, catisma XVII-a ... Binecuvântările Învierii. La mănăstiri, în toate *duminicile* de ... odovania Înălțării Sfintei Cruci (21 septembrie) și până la *dumini...* lăsatului sec de brânză, mai puțin în perioada 20 decembrie-... ianuarie, înainte de Binecuvântările Învierii se cântă și polieleu *Rubli Domnului ..."*

Preotul – în timpul binecuvântărilor face câdire mare, ap... ectenie mică cu ecfonisul: *" Că s-a binecuvântat ..."*

Strana – *" Amin "*, citește Ipacoi, urmează *Antifoanele glasului de rând* (la mănăstiri, în timpul lor se leveaște în altepas). După antifoane se face sfârșit.

Preotul – ridicând dveră și deschizând Sfintele Uși, rostește *Să luăm aminte. Pace tuturor!"*

Strana – Prochimenul (din octoih după antifoane)

Preotul – *" Domnului să ne rugăm!"*; *" Că Sfânt ești Dumnezeul nostru..."*

Strana – *" Amin "*. *Toată suflarea să laude pe Domnul "* de trei ori

Preotul – *" Și pentru a ne învrednici noi, a ascultа..."*

Strana – *" Doamne miluiește "* de trei ori.

Preotul – *" Cu înțelepciune drepți să ascultăm Sfânta Evanghelie. Pace tuturor!"*

Strana – *" Și duhului Tău!"*

Preotul – *" Din Sfânta Evanghelie de la... citire "*

Strana – *" Slavă Ție Doamne, slavă Ție!"*

Preotul – *" Să luăm aminte!"* Merge în partea de miază-noapte a sfintei mese, și *citește* Evanghelia Învierii (numărul *evangheliei Învierii corespunde cu numărul vouresnei înscrisă în calendar*). *După citirea evangheliei*, preotul sărută pagina de unde a *citit-o*, *o închide și o ridică* până în *dreptul* ființii, cu icoana Învierii îndreptată înainte; *precedat de paraclisier cu lumânarea aprinsă*, *preotul iese prin ușile împărătești și bine în mijlocul bisericii, pune pe*

analog evanghelia cu Învierea în partea de sus, spre popor. S închină, face două metanii mici, o sărută, face a treia metanie, s închină spre credincioşi, şi se întoarce în sfântul altar şi trage dver În faţa analogului se va pune un sfeşnic.

Strana – în timp ce se scoate Sfânta Evanghelie, se câ (citeşte)*" Învierea lui Hristos",," psalmul 50";" Slavă... Pen rugăciunile Sfinţilor Apostoli...",," Şi acum... Pentru rugăciun Născătoarei de Dumnezeu...",* stih:*" Miluieşte-mă Dumnezeule du mare milă Ta...", Înviind Iisus din mormânt..."* cu sfârşit.

Preotul – din Sfântul Altar spune rugăciunea*" Miluieş Dumnezeule poporul Tău...",* cu ecfonisul:*" Cu milă şi îndurările..."* (dacă s-a făcut litie această rugăciune nu se citeşte). mod obişnuit la parohii, preoţii spun doar ecfonisul. Se trage dveră.

Strana –*" Amin"*, canoanele sau catavasiile de rând. canon are noua cântări (ode sau pesne). Fiecare cântare are 14 stihi Se găsesc toate numai în perioada Triodului, iar în celelalte cântarea II-a lipseşte. La utrenia de duminică sunt patru canoane (trei d octoih, şi unul din minei):

- *patru ale Învierii*
- *trei ale Crucii şi Învierii*
- *ale Născătoarei,*
- *din minei.*

Ordinea este următoarea:

- Din octoih (utrenia de duminică) glasul deând, unde se zice" La canoane": ale Învierii – patru; ale Crucii şi Învierii – trei; al născătoarei.
- Mineiul – la utrenia zilei de unde se pun patru stihiri.
- Ne întoarcem la octoih, de unde punem cântarea a treia; la ultima stihire a mineiului – sfârşit.

Preotul – ectenie mică, cu ecfonisul:*" Că tu eşti..."*

Strana –*" Amin"*; condacul, icosul şi sedelnă (sau catismele sfântului), (primele două se găsesc în minei la canon, după cântarea a VI-a, sedelnă – la utrenie, după cântarea a III-a); urmează*" Slavă..."* a sfântului,*" Şi acum... a Născătoarei*; cântările a IV-a, a V-a, şi a VI-a, după regula ştiută; sfârşit.

Preotul – ectenie mică cu ecfonisul*" Că tu eşti Împăratul păcii..."*

Strana –*" Amin"*: citeşte condacul şi icosul Învierii (din octoih), sinaxarul (din minei), cântarea a VII-a şi a VIII-a; sfârşit.

Preotul – trăgând dveră şi căding sfânta masă spune:*" Pe Născătoarea de Dumnezeu şi Maica Luminii..."* face căding mare.

Strana – după fiecare stih (sunt şase) se cântă:*" Ceea ce eşti mai cinstită..."*, apoi stihul*" Preasfântă Născătoare de Dumnezeu..."* (din ceaslov), apoi cântarea a IX-a cu sfârşit.

Preotul – ectenie mică cu ecfonisul:*" Că pe Tine te laudă..."*

Strana –*" Amin"*.; la parohii nu se citesc canoanele, ci se cântă catavasiile*." Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru..."* de trei ori,*" Înălţaţi pe Domnul Dumnezeul nostru..."*, svetilna de rând

Scanned with CamScanner

(exapostilaria, de la sfârşitul octoihului). Sunt în număr de 12 găsesc la un loc cu stihiri ale Născătoarei, cu voscresnele; urmează svetilna Sfântului (din minei) la utrenia zilei după canoane Slavă..." a sfântului," Şi acum... a Născătoarei (din octoih, de svetilna Învierii).

Urmează laudele care se pun pe opt stihiri: patru ale Înv (din octoih, după canoane), cu stihirile respective din ceaslov catavasier, şi alte patru din minei (utrenia zilei după canoane după svetilnă)." Slavă..." voscreasna," Şi acum... Preabinecuvân eşti..." (se găseşte la sfârşitul octoihului după svetilnele Învierii).

Preotul – deschizând uşile spune:" Slavă Ţie Celui ce a arătat..."

Strana – Doxologia mare (după glasul de la" Şi acum... laude).

Preotul – la" Sfinte Dumnezeule...", iese din sfântul a precedat de paraclisier cu lumânarea, se opreşte la analog, face d închinăciuni, o sărută, face încă o închinăciune, o ridică şi, Învierea înainte merge în faţa uşilor (printre iconostase), se întoa pe dreapta, binecuvintează poporul cu sfânta evanghelie, se întoa pe stânga, intră şi o pune pe Sfântul Antimis.

Strana – troparul Învierii. La glasurile I – IV se cân Astăzi mântuirea a toată lumea s-a făcut...". La glasurile V- VII cântă:" Înviat-ai din mormânt..."

Preotul – ectenia întreită cu ecfonisul:" Că milostiv...", şi plinim rugăciunile noastre Domnului..."

Strana – "Binecuvintează!"

Preotul - închinându-se spre icoana Mântuitorului spune:" Cel ce este binecuvântat Hristos Dumnezeul nostru..."

Strana – Amin, „Întăreşte Dumnezeule credinţa dreptmăritorilor creştini...".

Preotul – închinându-se spre icoana Maicii Domnului spune: „Prea sfântă Născătoare de Dumnezeu, milueşte ne pe noi"

Strana – „Ceea ce eşti mai cinstită..."

Preotul – închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: „Slavă Ţie Dumnezeul nostru..."

Strana – Apoliul

- **Preotul** – (cu faţa spre icoana Mântuitorului) „Cel ce a înviat din morţi, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...",
- (cu faţa spre icoana Maicii Domnului) „pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale...",
- Ale... (aici se pune hramul),
- şi a... (sfinţii zilei),
- „ale sfinţilor, dreptilor Dumnezeieşti Părinţi Ioachim şi Ana, şi pentru ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască şi să ne mântuiască pe noi, ca un bun şi de oameni iubitor!"

Strana – „Amin"

Preotul – cu faţa spre icoana Mântuitorului, spune „Pentru rugăciunile Sfinţilor..."

Strana – „Amin"

Preotul – taină în Sfântul Altar, închide Ușile împărătești, trage draperia.

Utrenia în zi de rând

Preotul – Binecuvântarea mică

Strana – „Amin”, rugăciunile începătoare, psalmii 19 și 2 rugăciunile mici

Preotul – ectenia „Cu a Ta este împărăția...”

Strana – „Amin”; troparele (Mântuiește Doamne celelalte...)”

Preotul – ectenia întreită prescurteză: „Miluiește-ne pe noi Dumnezeule...”

Strana – „Amin. Întru numele Domnului...”

Preotul – „Slavă sfintei Sfinții și celui de o ființă...”

Strana – „Slavă întru cei de sus...” (de trei ori), „Doamne buzele mele...” (de două ori), cei șase psalmi...

Preotul – de pe solee – Ectenia mare cu ecfonisul „Că Ție cuvine...”

Strana – „Domnului este Domnul...” „pe glasul tropa Sfântului, troparul Sfântului de două ori,” Slavă... „Și acum... Născătoarei, catisnele, sedelnele învierii dar nu sunt despărț ectenii, urmează psalmul 50.

Preotul – ecfonisul „Că milă și cu îndurări...”

Strana – Canoanele (pe 14): din Octoih 8 sau 10, din Minei 6 sau 4. Se pun astfel:

- *Luni* – din Octoih canoanele de umilință ale Sfinților Îngeri și ai Sfântului din Minei.
- *Marți* – de umilință ale Sfântului Ioan Botezătorul, ale Sfântului de rând.
- *Miercuri* – ale Sfintei Cruci, ale Născătoarei (Octoih) ale Sfântului de rând.
- *Joi* – ale Sfinților Apostoli, ale Sfântului Nicolae, ale Sfântului de rând.
- *Vineri* – ale Sfintei Cruci, ale Născătoarei (Octoih) ale Sfântului de rând.
- *Sâmbăta* – ale Sfântului (pe 4), ai Învierii, ai morților (pe 8) Cântarea a III.

Preotul – ectenia mică

Strana – sedelnă Sfântului, condacele a IV-a, a V-a, a VI-a

Preotul – ectenie „Că Ție cuvine...”,

Strana – condac, icos, sinaxar; condacele a VII-a și a VIII-a

Preotul – „Pre Născătoarea de Dumnezeu...”

Strana – „Cea cu cinste mai cinstită...” irmosul cântării a IX-a.

Preotul – ectenie mică „Că pe Tine te lăudăm...”

Strana – exapostilaria zilei (Octoih sau Ceaslov)." *Slavă* svetilna Sfântului " *Şi acum...* " svetilna Născătoarei. *Dacă Sfântul* are svetilnă vom pune din Ceaslov sau Octoih; *Laudele* (pe 4 *Slava...* " Sfântului" *Şi acum...* " a Născătoarei; *dacă* nu are luăm Ceaslov psalmii 148, 149 şi 150. Rugăciunea *„Tie Slavă cuvine...".*

Preotul – *„Slavă Ţie celui ce ne-ai arătat lumină...".*

Strana – Doxologia mică (până la *„Doamne la Tine „Învredniceşte-ne Doamne...)*

Preotul – în faţa Uşilor ectenie: *„Să plinim rugăciunile...".*

Strana – stihoavna, rugăciunea *„Bine este a ne mărturisi...* rugăciunile mici.

Preotul – ecfonisul *„Că a Ta este împărăţia..."*

Strana – troparul Sfântului," *Slavă... Şi acum..."* Născătoarei (al doilea).

Preotul – ectenie întreită (din faţa Uşilor; caută la vecernia zi de rând.

La vecernie şi utrenie, când preotul are numai epitra (atunci când nu intenţionează să facă Liturghie) toate ecteniile mici rostesc în Sfântul Altar, iar cele mari în faţa Uşilor.

Utrenia unui Sfânt cu Polieleu Duminica

Preotul – Binecuvântarea mică

Strana – *„Amin";* rugăciunile începătoare, psalmii 19 şi 20, rugăciunile mici

Preotul – ecfonis *„Că a Ta este Împărăţia..."*

Strana – *„Amin"*; troparele (Mântuieşte Doamne şi celelalte...)

Preotul – ectenia întreită prescurtată:*" Miluieşte-ne pe noi Dumnezeule..."*

Strana – *„Amin. Întru numele Domnului..."*

Preotul – *„Slavă Sfintei şi celei de o fiinţă..."*

Strana – *„Slavă întru cei de sus..."* (de trei ori);*" Doamne buzele mele..."* (de două ori)", cei şase psalmi...

Preotul – de pe solee – Ectenia mare cu ecfonisul *„Că Ţie se cuvine..."*

Strana – *„Amin, Dumnezeu este Domnul..., troparele"* (vezi la Vecernie, dar al Învierii de două ori), catismele, sedelnă; în loc de catisma XVII se pune Polielul din psalmii 134, 135, cu mărimurile Sfântului (Catavasier); *„Binecuvântările Învierii."*

Preotul – ectenie mică cu ecfonis *„Că s-a binecuvântat..."*

Scanned with CamScanner

Strana – Ipacoi, Sedelnă Sfântului, Antifoane, Prochimenul, apoi *„Toată suflarea..."*

Preotul – *spune Evanghelia Învierii* **pe care o scoate în** mijlocul bisericii.

Strana – *„Învierea lui Hristos", „Slavă... Pentru rugăciunile Sfinților Apostoli; Și acum... Pentru rugăciunile Născătoarei..."* stihul *„Miluiește-mă Dumnezeule după mare milă Ta..."*, *„Învierea Iisus din mormânt..."*

Preotul – ecfonis *„Cu milă și cu îndurările..."*

Strana – *„Amin"*; canoanele care se pun XIV: din Octoih și iar din Minei 6; după cântarea a treia.

Preotul – ectenie mică ce ecfonisul *„Că Tu ești Împăratul..."*

Strana – condacul, icosul, catisma Sfânt, *cântarea a IV-a, a V-a și a VI-a.*

Preotul – ectenie mică cu ecfonisul *„Că Tu ești Împăratul..."*

Strana – condacul Învierii, icosul Învierii, Sinaxarul, cântările *VII și VIII*

Preotul – „Pre Născătoarea de Dumnezeu..." (cădirea mare)

Strana – „Ceea ce ești mai cinstită..." cu stihurile corespunzătoare, apoi irmosul cântării a noua.

Preotul – ectenia mică cu ecfonis *„Că pe Tine Te laudă..."*

Strana – „Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru", Luminânda Învierii de rând," Slavă..." Luminânda Sfântului," Și acum..." a Născătoarei (din Octoih, după exapostilarii), laudele (pe 8: 4 Octoih; 4 - Minei), *„Slavă..."*, stihira Sfântului... *„Și acum.... Prea binecuvântată ești..."*

Preotul – „Slavă Ție celui ce ne-ai arătat nouă lumină"

Strana – Doxologia

Preotul - la *„Sfinte Dumnezeule"*, *duce Evanghelia din mijlocul bisericii în Sfântul Altar.*

Strana – troparul Învierii *(„Astăzi mântuirea... Înviat-ai din mormânt...")*

Preotul – ectenia întreită cu ecfonisul: *" Că milostiv..."*, și *" Să plinim rugăciunile noastre Domnului..."*

Strana – *"Binecuvintează!"*

Preotul - închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: *" Cel ce este binecuvântat, Hristos Dumnezeul nostru..."*

Strana – Amin, *„Întărește Dumnezeule credința dreptmăritorilor creștini..."*.

Preotul – închinându-se spre icoana Maicii Domnului spune: *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi"*

Strana – *„Ceea ce ești mai cinstită..."*

Preotul – închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: *„Slavă Ție Dumnezeul nostru..."*

Strana – *Apolisul*

Preotul – (cu fața spre icoana Mântuitorului) *„Cel ce a înviat din morți, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru..."*.

Scanned with CamScanner

Preotul – cu Har, spre slava Numelui Domnului, rugăciunile Proorocului Moise, Amin.

Strana – Amin.

Preotul – cu Har spre slava Mântuitorului, rugăciunile Sfântului

Strana – Amin.

Preotul – amin la Sfântul Altar, închide Ușile Împărătești, trage draperii.

Utrenia la un Sfânt cu Policleu
- Zi de Rând -

Se glăsuiește în Mineu.

Preotul – Binecuvântarea mică

Strana – „Amin" rugăciunile începătoare, psalmii 19 și 20, rugăciunile mici.

Preotul – ectenia „Cât e Ta este Împărăția..."

Strana – „Amin", troparele (Mântuiește Doamne și celelalte...)"

Preotul – ectenia întreită prescurtată: " Mântuiește-ne pe noi Dumnezeule..."

Strana – „Amin. Fiarea mantiei Domnului..."

Preotul – „Sfinții sunt Sfinți și celui ce e Sfânt..."

Strana – „Sfinții sunt cei de mai..." (de trei ori), " Doamne miluiește" " (de două ori), cei șase psalmi...

Preotul – de pe scăun – Ectenia mare cu ectenia: „Ca Tie se cuvine..."

Strana –" Domnezeu este Domnul", troparul Sfântului de două ori, Slavă... Și acum... al Născătoarei, al Învierii după glasul troparului Sfântului; catismele și sedelnele Sfântului, Polieleul cu adăugirile.

Preotul - ectenie cu ectenia: „Că-i se binecuvântează..."

Strana - sedelnă Sfântului, antifoanele glasului IV; prochimenul Sfântului sfânt al zilei, " Fiecare suflarea..." cea mică.

Preotul – în fața ușilor citește Evanghelia.

Strana – psalmul 50 și celelalte iar la stihiră se spune a Sfântului.

Preotul – ectenie mică cu ectenia:" Ca milă și cu îndurări..."

Strana - Catavasiile, după *cântarea a III-a*

Preotul - ectenie mică" *Că Tu eşti Dumnezeul...*"

Strana – catisma a şaptea; *cântările a IV-a, a V-a şi a VI-a*

Preotul – ectenie mică cu ecfonisul: " *Că Tu eşti împărăţia păcii...*"

Strana - condac, icos, sinaxar, *cântarea a VII-a, şi a VIII-a*

Preotul - *„Pre Născătoare de Dumnezeu...*"

Strana - *„Cea ce eşti mai cinstită...* ...; **cântarea a IX-a.**

Preotul – ectenie" *Că pe Tine te laudă...*"

Strana – exapostilaria (svetilna) Sfântului, Laudele pe 4 din Minei," *Slava...*" a Sfântului," *Şi acum...*" a Născătoarei din Minei.

Preotul – *„Slavă Ţie Celui ce ne-ai arătat lumină...*"

Strana – *Doxologia*; troparul praznicului," *Binecuvintează*"

Preotul - închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: *Cel ce este binecuvântat Hristos Dumnezeul nostru...*"

Strana – Amin, *„Întăreşte Dumnezeule credinţa dreptmăritorilor creştini...*".

Preotul – închinându-se spre icoana Maicii Domnului spune *„Prea sfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte ne pe noi!*"

Strana – *„Cea ce eşti mai cinstită...*"

Preotul – închinându-se spre icoana Mântuitorului spune *„Slavă Ţie Dumnezeul nostru...*"

Strana – *Aprelul*

Preotul – (cu faţa spre icoana Mântuitorului) *„Cel ce a înviat din morţi, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...*",

- (cu faţa spre icoana Maicii Domnului) *„pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale...*",
- *Ale...* (aici se pune hramul),
- *şi a...* (sfinţii zilei),
- *„ale sfinţilor, dreptilor Dumnezeieşti Părinţi: Ioachim şi Ana, şi pentru ale tuturor sfinţilor, să ne miluiască şi să ne mântuiască pe noi, ca un bun şi de oameni iubitor*"

Strana – *Amin*

Preotul – cu faţa spre icoana Mântuitorului, spune *„Pentru rugăciunile Sfinţilor...*"

Strana – *„Amin*"

Preotul – intră în Sfântul Altar, închide Uşile Împărăteşti, şi trage *draperia*.

Scanned with CamScanner

Utrenia la un Praznic în zi de *rând*

Se ia: la un praznic al Maicii Domnului *din Minei*, Trio Penticostar; la Praznice în cinstea Mântuitorului.

Preotul – Binecuvântarea mică

Strana – *„Amin”*; rugăciunile începătoare, psalmii 19 şi 2 rugăciunile mici

Preotul – ecfonis *„Că a Ta este Împărăţia...”*

Strana – *„Amin”*; troparele (Mântuieşte Doamne celelalte...)”

Preotul – ectenia întreită prescurtată:” *Miluieşte-ne pe noi Dumnezeule...”*

Strana – *„Amin. Întru numele Domnului...”*

Preotul – *„Slavă este Sfintei şi celei de o fiinţă...”*

Strana – *„Slavă întru cei de sus...”* (de trei ori);” *Doamne buzele mele...”* (de două ori), cei şase psalmi...

Preotul – de pe solee – Ectenia mare cu ecfonisul *„Că Ţie se cuvine...”*

Strana – *„Dumnezeu este Domnul”*, troparul praznicului de trei ori (cu *„Slavă... Şi acum...”*), catismele de rând (după indicaţia Psaltirii), sedelnele praznicului, polieleul cu mărimurile.

Preotul – ectenie mică *„Că s-a binecuvântat...”*

Strana – Sedelnă pranznicului, antifonul întâi al glasului IV; prochimenul praznicului; *„Toată suflarea...”* (cea mică)

Preotul – *Evanghelia praznicului dintre Sfintele Uşi*, nu o scoate în mijlocul bisericii.

Strana – *Psalmul 50* apoi:

A) la praznic al Maicii Domnului *„Slavă... Pentru rugăciunile Născătoarei... Şi acum...” tot asta,* stihul şi stihira praznicului;

B) la praznic al Mântuitorului *„Slavă...” stihira din Minei, „Şi acum...” aceeaşi*; „Miluieşte-mă...” stihira.

Preotul – ecfonis *„Cu milă şi cu îndurările...”*

Strana – Canoanele praznicului pe 14; se pun numai irmoasele; după *cântarea a III-a*

Preotul – ectenia mică

Strana – catisma la praznic; *cântările a IV-a, a V-a, a VI-a*

Preotul – ectenie mică *„Că Tu eşti Împăratul...”*

Strana – condac, icos, sinaxar, *cântarea a VII-a, a VIII-a*

Preotul – *„Pre Născătoarea...”*

Strana – *„Ceea ce eşti mai cinstită...”*, cântarea a noua

Preotul – ectenia mică *„Că pe Tine Te laudă...”*

Strana – Luminânda praznicului, laudele (pe 4), stihirile praznicului, *„Slavă... Şi acum...”* al praznicului.

Scanned with CamScanner

Preotul – „Slavă Ție celui ce ne-ai arătat

Strana – *Doxologie*; troparul praznicului, „Binecuvântează

Preotul - închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: *Cel ce este binecuvântat, Hristos Dumnezeul nostru...*"

Strana – Amin, „*Întărește Dumnezeule credința dreptmăritorilor creștini...*".

Preotul – închinându-se spre icoana Maicii Domnului spune: „*Prea sfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește- ne pe noi*"

Strana – „*Cea ce ești mai cinstită...*".

Preotul – închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: „*Slavă Ție Dumnezeul nostru...*"

Strana – *Apolisul*

- **Preotul – (cu fața spre icoana Mântuitorului)** „*Cel ce a înviat din morți, Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru...*",
- **(cu fața spre icoana Maicii Domnului)** „*pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale...*",
- *Ale...* **(aici se pune hramul),**
- *și a...* **(sfinții zilei),**
- „*ale sfinților, drepților Dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana, și pentru ale tuturor sfinților, să ne miluiască și să ne mântuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor!*"

Strana – *Amin*

Preotul – cu fața spre icoana Mântuitorului, spune „*Pentru rugăciunile Sfinților...*"

Strana – *Amin*

Preotul – intră în Sfântul Altar, închide Ușile Împărătești, și trage dveră.

Utrenia de Sâmbătă

Preotul – Binecuvântarea mică

Strana – „*Amin*"; rugăciunile începătoare, psalmii 19 și 20, rugăciunile mici

Preotul – ecfonis „*Că a Ta este Împărăția...*"

Strana – „*Amin*"; troparele (Mântuiește Doamne și celelalte...)"

Preotul – ectenia întreită prescurtată: „*Miluiește-ne pe noi Dumnezeule...*"

Strana – „*Amin. Întru numele Domnului...*"

Preotul – „*Slavă este Sfântul și cuiul de o ființă...*"

Strana – „*Slavă întru cei de sus...*" (de trei ori); „*Doamne buzele mele...*" (de două ori), cei șase psalmi...

Preotul – de pe ușile – Ectenia mare cu ecfonisul „*Că Ție se cuvine...*"

Strana – *"Dumnezeu este Domnul "*, troparul Sfântului de două ori," *Slavă... Şi acum..."* al Născătoarei, catismele 16, 17 sedelnele Octoihului (vezi duminică).

Preotul - între catisme şi sedelne – ectenii mici.

Strana – *psalmul 50.*

Preotul - ecfonis *„Cu milă şi cu îndurările..."*.

Strana – Canoanele (pe 14) - 4 ale Sfântului, 4 ale hramului, 6 ale mucenicilor (Octoih), *cântarea a III-a.*

Preotul – ectenie *"Că Tu eşti Dumnezeul..."*.

Strana – catismala Sfântului;, *cântările a IV-a, a V-a, a VI-a*

Preotul - ectenie *„Că Tu eşti Împăratul..."*.

Strana – condac, icos, sinaxar (Minei); *cântările a VII-a şi a VIII-a.*

Preotul - *"Pre Născătoarea de Dumnezeu..."*.

Strana – *„Cea ce eşti mai cinstită..."* irmosul cântării a IX-a

Preotul – ectenie *„Că pe Tine te laudă..."*.

Strana – exapostilaria, Laudele.

Preotul – *"Slavă Ţie Celui Ce ne-ai arătat..."*.

Strana – Doxologia mică, *"Învredniceşte – ne Doamne..."*

Preotul – ectenia cererilor, *"Că Dumnezeul milei..."*, *"Capetele noastre..."*.

Strana – stihoavna, rugăciunea *„Bine este a ne mărturisi Domnului..."*, rugăciunile mici.

Preotul – ecfonis *„Că a Ta este împărăţia..."*.

Strana – troparul Sfântului," *Slavă... Şi acum..."* al Născătoarei.

Preotul – ectenie întreită (în faţa Uşilor); otpust (vezi vecernia de sâmbătă).

Utrenia la un praznic al Maicii Domnului, Duminica

Preotul – Binecuvântarea mică

Strana – *„Amin"*; rugăciunile începătoare, psalmii 19 şi 20, rugăciunile mici

Preotul – ecfonis *„Că a Ta este Împărăţia..."*

Strana – *„Amin"*; troparele (Mântuieşte Doamne şi celelalte...)"

Preotul – ectenia întreită prescurtată:" *Miluieşte-ne pe noi Dumnezeule..."*

Strana – *„Amin. Întru numele Domnului..."*

Scanned with CamScanner

Preotul – *„Slavă este Sfintei şi celei de o fiinţă...”*

Strana – *„Slavă întru cei de sus...”* (de trei ori); *„Doamne buzele mele...”* (de două ori), cei şase psalmi...

Preotul – de pe solee – Ectenia mare cu ecfonisul *„Că Ţie se cuvine...”*

Strana – *„Dumnezeu este Domnul”*; troparele: *al Învierii, „Slavă... Şi acum...”* al praznicului, catismele, sedelnele Învierii; în loc de catisma 17, polieleul cu mărimurile praznicului (psalmul 136), *Binecuvântările Învierii.*

Preotul – ectenia mică cu ecfonis *„Că s-a binecuvântat...”*

Strana – Ipacoi, Sedelnă praznicului, Antifoanele, prochimenul Învierii, *„Toată suflarea”...* cea mică.

Preotul – *Evanghelia Învierii*

Strana – *„Slavă...”* ca la utrenia de Duminică

Preotul – ecfonisul *„Cu milă şi cu îndurările...”*

Strana – canoanele: 4 ale Învierii, 1 al praznicului (pe 14) sau 4 ale Învierii, 2 ale Crucii şi Învierii, 2 ale praznicului.

Preotul – ectenie cu efonisul „Că Tu eşti...”

Strana – condacul, icosul, sedelnă (din Minei), *cântările a IV-a, a V-a, a VI-a*

Preotul – ectenie *„Că Tu eşti Împăratul...”*

Strana – condac, icos (ale Învierii), sinaxar, *cântările a VII-a, a VIII-a*

Preotul – *„Pre Născătoarea...”*

Strana – *„Ceea ce eşti mai cinstită...”*, irmosul cântării a IX-a

Preotul – ectenie *„Că pe Tine Te laudă...”*

Strana – *„Sfânt este Domnul...”*, Luminânda Învierii, *„Slavă... Şi acum...”* Luminânda praznicului (din Minei, după canoane), laudele (pe 8), *„Slavă... Şi acum...”* stihira praznicului (sau *„Slavă...”*, stihira praznicului, *„Şi acum... Prea binecuvântată...”*)

Preotul – *„Slavă Ţie celui ce ne-ai arătat nouă lumină”*

Strana – Doxologia

Preotul – la *„Sfinte Dumnezeule...”* - *la Evanghelia*

Strana – troparul praznicului, *”Binecuvinteză”*

Preotul – închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: *”Cel ce este binecuvântat, Hristos Dumnezeul nostru...”*

Strana – *„Amin”*, *„Întăreşte Dumnezeule credinţa dreptmăritorilor creştini...”*.

Preotul – închinându-se spre icoana Maicii Domnului spune: *„Prea sfântă Născătoare de Dumnezeu, mîluieşte -ne pe noi”*

Strana – *„Ceea ce eşti mai cinstită...”*

Preotul – închinându-se spre icoana Mântuitorului spune: *„Slavă Ţie Dumnezeul nostru...”*

Strana – *Apostolul*

Scanned with CamScanner

- **Preotul** – cu fața spre icoana [illegible]

Înalt din munți, Hristoase, adevăratul Dumnezeul nostru

- cu fața spre icoana Maicii Domnului

rugăciunile Preacuratei Maicii Sale..."

- *Ale* (zice și pune brațul),

- *și a...* (ridică ziua),

- *...ale ființelor, drepților Dumnezeiești Părinți [illegible] și Ana, și pentru ale tuturor ființelor, să ne miluiască și să ne mântuiască pe noi, ca un bun și de oameni iubitor!"*

Strana – *„Amin"*

Preotul – cu fața spre icoana Mântuitorului, spune *„Pentru rugăciunile Sfinților..."*

Strana – *„Amin"*

Preotul – intră în Sfântul Altar, închide Ușile Împărătești, trage dvera.

Proscomidia

În timp ce strana cântă *„Dumnezeu este Domnul..."* preotul se închină și îmbracă veșmintele. Se spală pe mâini la spălător zicând *„Spăla-voi între cei nevinovați mâinile mele..."*

Merge la Proscomidiar, unde se închină de 3 ori cu metanii mici zicând *„Dumnezeule curățește-mă pe mine păcătosul..."*. Aranjează Sfintele Vase astfel: la dreapta - Sfântul Potir, la stânga - Sfântul Disc, în spate acoperămintele, steluța și lingurița. Are nevoie de 5 (sau una) prescuri, vin curat, apă proaspătă.

Luând **PRIMA** prescură și Sfânta Copie, le ridică la înălțimea frunții zicând *„Răscumpărată-ne-ai pe noi din blestemul legii..."*. Le pune în mâna stângă (Sfânta Copie peste prescură) le binecuvintează, apoi prescura pe talerul de lemn, iar cu Sfânta Copie însemnă de 3 ori crucis peste pecete, zicând de fiecare dată: *„Întru pomenirea Domnului și Dumnezeului..."*

Începe tăierea Sfântului Agneț astfel:

Împunge în partea dreaptă a peceții, ceea ce literele **IIS** și **NI** zicând: *„Ca o oaie spre înjunghiere S-a adus"*

În partea stângă a peceții: *„Și ca un miel nevinovat..."*

În partea de sus a peceții: *„Întru smerenia Lui..."*

În partea de jos: *„Iar neamul Lui..."*

Scanned with CamScanner

Apoi introduce Sfânta Copie în partea de jos a Sfântului Agneț și îl ridică zicând: *„Că s-a luat de pe pământ viața Lui”*. Așează Sfântul Agneț cu fața în jos pe Sfântul Disc, și junghie mielul mai departe, cruciș, zicând: *„Junghie-se Mielul Lui Dumnezeu...”*; apoi întoarce Sfântul Agneț cu fața în sus, împunge cu Sfânta Copie în dreapta, sub literele IIS, și zice: *„Și unul din ostași...”* și la cuvintele: *„... sânge și apă...”*, ia vinul în mâna dreaptă și apă în mâna stângă, toarnă din amândouă în același timp aproximativ ¾ vin și ¼ apă, (preotul trebuie să fie cu luare aminte când toarnă apa, deoarece se va pune și căldura, și nu trebuie modificată firea vinului), apoi le binecuvintează: *„Binecuvântată este amestecarea Sfintelor Tale...”*

Din a **DOUA** prescură scoate o părticică în formă triunghiulară și zice: *„Întru cinstea și pomenirea Preabinecuvântatei...”*. După ce scoate părticica, o așează în partea dreaptă a Sfântului Agneț zicând: *„De față a stat Împărăteasa...”*, și o așează în dreptul II NI).

Apoi preotul ia a **TREIA** prescură și scoate dintr-însa părticele pentru cele nouă cete, părticele care vor fi mai mici decât părticica pentru Maica Domnului, pe care le așează în stânga Sfântului Agneț, începând de sus în jos:

Se începe rândul I, lângă Sfântul Agneț, de sus în jos.

1- a Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil: *„Întru cinstea și pomenirea Sfinților Arhangheli... și a tuturor cerești a netrupeștilor puteri”*

2- a Proorocilor: *„A cinstitului și dătătorului Proroc Ioannemergătorul... a sfinților și dătătorilor proorocii Moise și Aaron... și a tuturor sfinților proorocii”*

3- a Apostolilor: *„A sfinților, dătătorilor și întru tot lăudatilor Apostoli Petru și Pavel, a celor douăsprezece... și a tuturor sfinților apostoli și a celor întocmai cu apostolii”*

Se începe rândul II, de sus în jos.

4- Marii dascăli și ierarhi: *„A celor între sfinți, Părinți noștri, mari dascăli ai lumii și ierarhi: Vasile... Grigorie... Ioan Gură de Aur, Atanasie, Chiril și Ioan cel milostiv... Nicolae... Spiridon... și a tuturor sfinților ierarhi”*

5- Mucenicii: *„A Sfântului întâi Mucenic și Arhidiacon Ștefan... Gheorghe... Dimitrie... Teodor Tiron... și a tuturor sfinților mucenici, a Sfintelor Mucenițe Tecla, Varvara... și a tuturor sfintelor mucenițe”*

6- Cuvioșii: *„A sfinților Cuvioși și de Dumnezeu purtătorilor Părinți noștri: Antonie, Eftimie, Sava, Onufrie... și a tuturor sfinților cuvioși părinți, a sfintelor Cuvioase Maici: Paraschiva, Teodosia, Anastasia... și a tuturor sfintelor cuvioase maici”*

Se începe rândul III, de sus în jos.

7- Doctori fără arginți: *„A sfinților făcătorii de minuni și doctori fără de arginți Cosma și Damian, Chir și Ioan... și a tuturor sfinților tămăduitori fără de arginți.”*

8- Dumnezeiești Părinți: *„A sfinților și dreptilor dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana, ale Sfântului (Celui)... pentru ale sale rugăciuni, ouvreatează-ne pe noi, Doamne.”*

Scanned with CamScanner

- autorul Liturghiei: *„A celui între sfinți Părintele nostru Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului sau Vasilie cel Mare arhiepiscopul Cezareei Capadociei)."*

Luând a **PATRA** prescură

- Pentru arhiereu: preotul scoate o părticică triunghiulară (mai mică decât cea pentru Maica Domnului, dar mai mare decât cea pentru cele nouă cete), o așează sub Sfântul Agneț, spre colțul din dreapta zicând: *„Pomenește, Stăpâne, iubitorule de oameni, pe sfinții episcopii ortodocși și pe Preafericitul Părintele nostru..."* și pomenește și pe arhiereul care l-a hirotonit, *... cinstită preoție ... cei întru Hristos diaconime ... și pe toți frații noștri..."*

- Pentru conducătorii țării: preotul scoate o părticică triunghiulară, (mai mică decât cea pentru Maica Domnului, dar mai mare decât cea pentru cele nouă cete), o așează sub Sfântul Agneț lângă cea dintâi și zice: *„Pomenește, Doamne, pe binecredincioșii popor român de pretutindeni, pe conducătorii țării noastre, pe cei mari ai orașelor și ai satelor și pe iubitoarea de Hristos armată"*

- Pentru ctitorii și binefăcătorii în viață: preotul scoate o părticică triunghiulară, (mai mică decât cea pentru Maica Domnului, dar mai mare decât cea pentru cele nouă cete), o așează sub Sfântul Agneț spre colțul din stânga, în dreptul celor două și zice: *„Pomenește, Doamne, pe ctitorii și binefăcătorii acestui sfânt locaș"* și-i numește pe fiecare. (Dacă ctitorii sunt morți, preotul va scoate părticica pentru ei din prescura a V-a cea pentru răposați).

Apoi se scot particele mai mici (miride), pentru cei vii, se pun pe Sfântul Disc, sub părticica pentru Arhiereu, și zice: *„Primește, Doamne, jertfa aceasta, pentru iertarea păcatelor tuturor fiilor întru Hristos, și pentru tot sufletul creștinesc cel mult [illegible]*

întristat ...". Apoi, pomenește numele credincioșilor vii înscriși pe pomelnice, scoțând miride cu copia zicând: *„Pomenește, Doamne, pe robii Tăi"*. Toate aceste miride se pun peste cele scoase mai înainte pentru cei vii.

Din prescura a **CINCEA**, preotul scoate cu copia părticele mai mici (miride), pentru cei morți și le pune pe Sfântul Disc, toate la un loc, sub părticica pentru ctitori, și zice: *„Pentru pomenirea și iertarea păcatelor tuturor celor din veac adormiți întru dreapta credință, ale strămoșilor, ale moșilor, ale părinților, ale mateilor, ale fraților, ale surorilor..."* Apoi, pomenește numele credincioșilor adormiți înscriși pe pomelnicele, (începând cu arhiereul care l-a hirotonit) scoțând miride cu copia zicând: *„Pomenește, Doamne, pe robii Tăi"*. Toate aceste miride se pun peste cele scoase mai înainte pentru cei adormiți.

După încheierea pomenirii morților se rostește rugăciunea: *„Și pe toți care, întru nădejdea învierii și a vieții de veci..."*

Preotul ia din nou prescura a PATRA din care scoate o părticică pentru el, o așează la părticelele celor vii, zicând rugăciunea: *„Pomenește, Doamne, după mulțimea milei Îndurărilor Tale, și a mea nevrednicie..."*. Apoi preotul este dator să strângă firimiturile care au rămas, astfel încât să nu cadă vreuna dintre ele.

După săvârșirea prescomidiei, preotul primește cădelnița, binecuvintează tămâia apoi face acoperirea astfel: venind paraclisierul cu cădelnița aprinsă.

- Preotul ia steluța și o aduce în fumul cădelniței zicând: *„Dumnezeul nostru, Dumnezeul mântuirii noastre"*, iar când o așează pe Sfântul Disc spune: *„Și venind steaua, a stat deasupra unde era Pruncul"*.

- Preotul ia un acoperământ mic pe care îl tămâiază, şi când îl aşează pe Sfântul Agneţ rosteşte: *„Domnul a împărăţit, întru podoabă S-a îmbrăcat..."*.

- Preotul ia al doilea acoperământ mic, îl tămâiază şi-l pune pe Sfântul Potir rostind: *„Acoperit-a cerurile bunătatea Ta, Hristoase..."*.

- Preotul ia acoperământul cel mare (Sfântul Aer) pe care îl tămâiază, acoperind apoi cu el Sfântul Disc şi Sfântul Potir, spune: *„Acoperă-ne pe noi cu acoperământul aripilor Tale..."*,

la cădelniţa de la paraclisier şi tămâind Sfintele Daruri de trei ori spune: *„Binecuvântat eşti, Dumnezeul nostru..."* dă cădelniţa şi citeşte rugăciunea punerii înainte: *„Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce pe Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos... L-ai trimis mântuitor şi răscumpărător.. Însuţi binecuvintează această punere înainte..."*. Se face Otpustul mic, ia din nou cădelniţa şi începând să cădească în faţa Proscomidiarului şi Sfânta Masă rostind: *„În mormânt cu trupul..."*.

La bisericile de mir, acoperirea se face de regulă înainte de Heruvic, deoarece mai sunt credincioşi de pomenit. Când se face acoperirea, în acest moment deschide şi Uşile căci trebuie să facă şi cădire mare.

Sfânta Liturghie

Preotul - stă în faţa Sfintei Mese face trei închinăciuni şi zice de trei ori: *„Dumnezeule, curăţeşte-mă pe mine păcătosul şi mă miluieşte!"*, apoi se roagă cu mâinile ridicate rostind

„Împărate Ceresc..." (o dată), face o închinăciune

„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu..." (două ori) făcând două închinăciuni, după care sărută Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce şi Sfânta Masă

„Doamne buzele mele vei deschide..." (o dată) făcând încă o închinăciune.

Apoi ridică Sfânta Evanghelie cu ambele mâini, înseamnă cu ea semnul Sfintei Cruci deasupra Sfântului Antimis şi rosteşte binecuvântarea mare: *„Binecuvântată este Împărăţia Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în veacii veacilor"*. Lasă Sfânta Evanghelie pe Sfântul. Antimis, vine între Sfintele Uşi cu faţa spre popor, face o plecăciune, se închină şi închide Sfintele Uşi.

Strana – *„Amin"*

Preotul - Ectenie mare *„Cu pace Domnului să ne rugăm!"*, apoi rosteşte ecfonisul *„Că Ţie se cuvine..."*

Strana - Antifonul I, *„Binecuvintează, suflete al meu..."*

Scanned with CamScanner

Preotul - rostește înaintea Sfintei Mese **rugăciunea** antifonului I, apoi zice ectenia mică, urmată de ecfonisul *„Că a Ta este stăpânirea..."*

Strana - Antifonul II, *„Unule-Născut, Fiule, și Cuvântul lui Dumnezeu..."*

Preotul - rostește înaintea Sfintei Mese **rugăciunea** antifonului II, apoi zice ectenia mică, urmată de ecfonisul *„Că bun și iubitor de oameni..."*

Strana - Antifonul III- *Fericirile* sau *Apărătoare Doamnă*

Preotul - rostește înaintea Sfintei Mese **rugăciunea** antifonului III și apoi deschide Sfintele Uși, ia Sfânta Evanghelie de pe Sfântul Antimis (așează Sfânta Cruce pe Sfântul Antimis) și face VOHODUL MIC cu Sfânta Evanghelie; în timpul vohodului ține Sfânta Evanghelie cu Învierea înainte, rostește în taină **rugăciunea** intrării *„Stăpâne Doamne, Dumnezeul nostru, Cel Ce ai așezat în ceruri cetele și oștile îngerilor..."* și continuă cu ecfonisul *„Că Ție se cuvine..."*. În timpul ecfonisului face o închinăciune și cu mâna dreaptă binecuvintează intrarea *„Binecuvântată este intrarea sfinților Tăi, Doamne..."* întoarce Sfânta Evanghelie cu Învierea spre el, o sărută, avansează pe solee spre Sfintele Uși, iar în dreptul lor rostește *„Înțelepciune! Drepți!"*

Strana - *„Veniți să ne închinăm..."*

Preotul - Intră și așează Sfânta Evanghelie pe Sfântul Antimis.

Preotul – *„Domnului să ne rugăm!"*

Strana - *„Doamne miluiește."*

Preotul - rostește ecfonisul *„Că Sfânt ești Dumnezeul nostru..."*. La sărbătorile mai importante, preotul se oprește după cuvintele: *„acum și pururea,..."*, ia Sfânta Cruce de pe Sfânta Masă, iese prinț Ușile Împărătești, și zice: *„Doamne mântuiește pe cei binecredincioși!"* de trei ori, *„Și ne auzi pe noi"*, *„Și în vecii vecilor"*

Strana - *„Amin"*, cântarea *„Sfinte Dumnezeule..."*

Preotul - citește rugăciunea cantării întreit sfinte.

- La *„Slavă..."*, merge către Proscomidiar, făcând plecăciune, spune în taină *„Binecuvântat este cel ce vine..."*

- La *„Și acum..."* se întoarce de la Proscomidiar, trece prin fața Sfintei Mese, merge către Tronul cel de sus, unde spune *„Binecuvântat ești pe Tronul slavei împărăției Tale..."*, ajunge la colțul de miază-zi al Sfintei Mese de unde spune *„Puternic!"*

Strana - *„Sfinte Dumnezeule..."* încă o dată

Preotul - *„Să luăm aminte, pace tuturor!"*

Strana - *„Și duhului tău"*;

Cântărețul-prochimenul Apostolului

Preotul - *„Înțelepciune"*

Cântăreț - *„De la... citire"*

Preotul - *„Să luăm aminte!"*

Cântăreț - citește apostolul

Scanned with CamScanner

Preotul - în acest timp, binecuvintează tămâia zicând: *"Tămâie Îţi aducem Ţie Hristoase..."*, ia cădelniţa cu mâna dreaptă şi cădeşte în faţa sfintei mese de trei ori. După ce a cădit în faţa sfintei mese, trece în partea ei de miază-zi unde cădeşte la fel, apoi cădeşte în partea de răsărit, partea de miază-noapte şi ajunge din nou în faţa sfintei mese (când a fost în partea de miază-noapte, s-a rotit spre dreapta, a tămâiat proscomidiarul, se roteşte mai departe spre dreapta şi tămâiază "Locul cel Preaînalt..", apoi tot sfântul altar şi ajunge din nou în faţa sfintei mese). Cădeşte iar de trei ori şi iese prin Uşile Împărăteşti şi vine între iconostase stând în faţa acestora, cădeşte icoanele împărăteşti pe rând, după importanţa fiecăreia, coboară încet de pe solee până sub policandru; de acolo cădeşte iconostasele, se roteşte spre dreapta şi cădeşte Scaunul Arhieresc cu strana dreaptă, se roteşte iar spre dreapta până când ajunge cu faţa spre strana stângă, o cădeşte de trei ori, se roteşte mai departe şi cădeşte prin stânga ocolind cântăreţul, până ajunge din nou sub policandru. La întoarcere cădeşte Scaunul Arhieresc, apoi cântăreţul, iconostasele şi intră în Sfântul Altar, unde tămâiază în faţa Sfintei Mese, proscomidiarul şi Tronul cel de sus.

După cădire citeşte rugăciunea dinainte de Evanghelie *„Străluceşte în inimile noastre, Iubitorule de oameni, Stăpâne..."*

„Pace ţie cititorule!", binecuvintează pe cântăreţ.

Strana - *„Şi duhului tău!"*; *„Aliluia..."* (de trei ori)

Preotul- binecuvântând dintre Sfintele Uşi, rosteşte *„Înţelepciune" Drepţi" Să ascultăm Sfânta Evanghelie..."*

Strana - *„Şi duhului tău!"*

Preotul - *„Din Sfânta Evanghelie..."*

Strana - *„Slavă Ţie Doamne, slavă Ţie!"*

Preotul - *„Să luăm aminte"*, şi se citeşte Evanghelia.

Strana - după citirea Evangheliei *„Slavă Ţie Doamne, slavă Ţie!"*,

Preotul - sărută pagina de unde a citit pericopa Evanghelică, o închide, o înalţă cu Învierea spre popor făcând semnul Sfintei Cruci, revine şi o aşează pe Sfânta Masă, în latura de sus a Sfântului Antimis, cu faţa care se deschide spre răsărit.

Închide Sfintele Uşi, şi rosteşte din faţa Sfintei Mese - ectenia întreită *„Să zicem toţi din tot sufletul şi din tot cugetul..."* cu ecfonisul *„Că milostiv şi iubitor de oameni..."*. Înainte de ecfonis se citeşte rugăciunea cererii stăruitoare: *„Doamne, Dumnezeul nostru, primeşte această rugăciune stăruitoare de la noi, robii Tăi,..."*.

Ectenia celor chemaţi *„Rugaţi-vă cei chemaţi, Domnului"* în timpul căreia desface Sfântul Antimis. La prima cerere - desface partea de miază-noapte; la a doua - cea de miază-zi; la a treia - cea de apus; la a patra - cea de răsărit şi continuă cererile în timp ce, cu buretele şterge Sfântul Antimis de la margine în interior. După ultima cerere:

Strana - *„Ţie Doamne"*, prelung

Preotul - citeşte în taină rugăciunea pentru cei chemaţi (la desfacerea Sfântului Antimis) *„Doamne, Dumnezeul nostru, Care în cele de sus locuieşti..."*, apoi rosteşte ecfonisul *„Ca şi aceştia împreună cu noi..."* însemnând cruciş cu buretele, îl sărută şi îl pune pe Sfântul Antimis;

Ectenia *„Câţi sunteţi chemaţi..."*

Scanned with CamScanner

Strana - *„Doamne miluieşte"*

Preotul - după ce a lăsat deveră şi strana cântă *„Doamne miluieşte"* prelung, se citeşte în taină rugăciunea I pentru cei credincioşi *„Mulţumim Ţie, Doamne, Dumnezeul Puterilor, Care ne-ai învrednicit..."*; se continuă cu ectenia apoi ecfonisul *„Că Ţie se cuvine toată slava..."*

Ectenie mică, în timpul căreia se citeşte în taină rugăciunea a II-a pentru credincioşi *„Iarăşi şi de multe ori căzând înaintea Ta şi mă rugăm Ţie Bunule şi Iubitorule de oameni..."*, *„Împlineşte!"* şi spune ecfonisul *„Că, sub stăpânirea Ta toţi suntem fiind păziţi..."*

Strana - *„Amin"*, Heruvicul

Preotul - În faţa Sfintei Mese citeşte rugăciunea cântării heruvimice *„Nimeni din cei legaţi cu pofte şi cu desfătări trupeşti..."*, apoi fără să ridice mâinile, zice cu voce înceată cântarea Heruvimică *„Noi, care pe Heruvimi..."* încheind cu *„Că pe Împăratul tuturor..."*, ridică deveră, deschide Sfintele Uşi, şi face căderea ca la Apostol, timp în care rosteşte în taină psalmul 50 şi troparele de umilinţă.

După ce dă căderea, vine în faţa Sfintei Mese, face două închinăciuni zicând *„Dumnezeule, curăţeşte-mă pe mine păcătosul şi mă miluieşte!"*, sărută Sfântul Antimis, Sfânta Cruce şi Sfânta Masă, face apoi încă o închinăciune, vine între Sfintele Uşi, face plecăciune către popor, se închină, merge la Proscomidiar, se închină de trei ori rostind *„Dumnezeule, curăţeşte-mă pe mine păcătosul şi mă miluieşte!"*. Luând acoperământul cel mare îl pune pe spate zicând *„Ridicaţi mâinile voastre la cele sfinte..."*, ia în mâna dreaptă Sfântul Potir şi în stânga Sfântul Disc ieşind face *VOHODUL MARE*, pomenind după rânduială.

Strana - *„Amin. Cu pre Împăratul tuturor..."*

Preotul - Se întoarce în Sfântul Altar, unde aşează Cinstitele Daruri pe Sfântul Antimis, moment în care spune rugăciunile *„Iosif cel cu bune chipi..."*, *„În mormânt cu trupul în iad cu sufletul..."*, *„Ca un părtaş de vieţă şi mai înfrumuseţat..."*

Se închid Sfintele Uşi, şi se trage deveră;

Ia acoperămintele de pe Sfântul Potir şi Sfântul Disc, pe care le împăturează şi le pune pe Sfânta Evanghelie, iar cu cel mai mare acoperă sfintele, le tămâiază zicând *„Fii bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului..."*

Ectenia cererilor *„Să plinim rugăciunea noastră..."* timp în care se zice rugăciunea punerii-înainte *„Doamne, Dumnezeule, Atotţiitorule, Cel ce singur eşti Sfânt..."* cu ecfonisul *„Cu îndurările Unuia-Născut Fiului Tău..."*

Strana *„Amin"*

Preotul - *„Pace tuturor!"*

Strana - *„Şi duhului tău!"*

Preotul – *„Să ne plecăm unii pe alţii, cu bun-un gând..."*

Strana – *„Pre Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh..."*

Preotul - face trei închinăciuni şi spune în taină *„Plecăm-ne Doamne..."* apoi sărută Cinstitele Daruri, aşa cum sunt acoperite: Sfântul Disc, Sfântul Potir şi Sfânta Masă;

„Ţiile, Ţiile, cu înţelepciune...", şi se ridică deveră

Strana - Simbolul credinţei

Scanned with CamScanner

Preotul - rostește Crezul, timp în care ridică Sfântul Aer peste Cinstitele Daruri clătinându-l;

La cuvintele *„Și a înviat a treia zi după Scripturi"* **se oprește, îl sărută și îl împachetează și pune Sfântul Aer pe Sfânta Evanghelie,**

"Să stăm bine, să stăm cu frică..."

Strana - *„Mila păcii, jertfa laudei"*

Preotul - deschide Sfintele Uși, ia Sfânta Cruce vine pe solee și binecuvintează poporul: *„Harul Domnului nostru Iisus Hristos..."*

Strana - *„Și cu duhul tău!"*

Preotul - Înălțând Sfânta Cruce spune *„Sus să avem inimile!"*

Strana – *„Avem către Domnul!"*

Preotul - trece crucea în mâna stângă și se închină către icoana Mântuitorului zicând *„Să mulțumim Domnului"*

Strana - *„Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina..."*

Preotul - închide Sfintele Uși, citește în taină rugăciunea Sfintei Jertfe *„Cu vrednicie și cu dreptate este..."* **apoi ia steluța, face cu ea semnul Sfintei Cruci peste Sfântul Disc rostind:** *„Cântarea de biruință, cântând..."*, **o sărută și o pune pe acoperăminte.**

Strana - *„Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot..."*

Preotul - se roagă mai departe *„Cu aceste fericite Puteri, și noi, iubitorule de oameni..."*,

„Luați, mâncați, acesta este Trupul meu..."

Strana - *„Amin"*

Preotul - spune în taină *„Asemenea și paharul, după cină..."*,

„Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu..." **și continuă în taină** *"Aducându-ne aminte, așadar de această poruncă mântuitoare..."*

Strana - *„Amin"*

Preotul - punând mâinile în chipul crucii (mâna dreaptă peste mâna stângă) ia Sfântul Disc cu mâna dreaptă și Sfântul Potir cu mâna stângă înălțându-le puțin, le mișcă în semnul Sfintei Cruci peste Sfântul Antimis zicând *„Ale Tale dintru ale Tale..."*

Strana - *„Pe Tine Te Lăudăm..."*

Preotul - în timpul acestei cântări, face trei închinăciuni zicând: *„Dumnezeule curățește-mă..."*, **ridică mâinile rostind în taină troparul ceasului al III-lea**

„Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea...", **apoi stihul** *„Inimă curată zidește întru mine..."*

„Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea...", **apoi stihul** *„Nu mă lepăda de la fața Ta..."*

„Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea...", **apoi** *„Slavă... Și acum..."*

Preotul - **se roagă în taină zicând epicleza** *„Încă aducem Ție această slujire cuvântătoare..."*, **binecuvintează peste Sfântul Agneț** *„Și fă adică pâinea aceasta... Amin"*, *„Iar ceea ce este în Potirul acesta... Amin"*, *„Prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt, Amin, Amin, Amin..."*

Scanned with CamScanner

Îngenunchează, și se roagă în taină, zicând *„Pentru ca să fie celor care se vor împărtăși, spre trezirea sufletului..."* apoi, *„Încă aducem Ție această slujire cuvântătoare pentru cei adormiți întru credință..."*

la cădelnița și cădește Sfintele Daruri la cuvintele *„Mai ales pentru Preasfânta, curata, preabinecuvântata..."*

Strana - Axionul

Preotul - citește rugăciunile rânduite, binecuvintează anafura, spală mâinile, vine în fața Sfintei Mese unde spune *„Întâi pomenește Doamne pe (episcopul locului)..."*

Strana - *„Pe toți și pe toate!"*

Preotul - spune în taină rugăciunea *„Adu-ți aminte, Doamne, de orașul acesta..."* urmată de ecfonisul *„Și ne dă nouă cu o gură și o inimă..."*

Strana - *„Amin"*

Preotul - se întoarce către popor și binecuvântându-i din dreptul Sfintelor Uși spune *„Și să fie milele marelui Dumnezeu..."*

Strana - *„Și cu duhul tău!"*

Preotul - *„Pe toți sfinții pomenindu-i..."*, apoi ectenia cererilor *„Ziua toată, desăvârșită..."*, timp în care se citește rugăciunea *„Tie, Stăpâne, Iubitorule de oameni..."*

„Și ne învrednicește pe noi Stăpâne..."

Strana - *„Tatăl nostru..."*

Preotul - ecfonis *„Că a Ta este Împărăția..."*

Strana - *„Amin"*

Preotul - *„Pace tuturor"*

Strana - *„Și duhului tău"*

Preotul - *„Capetele noastre, Domnului..."*, iar în taină rugăciunea *„Mulțumim Ție, Împărate nevăzut, Cel ce pe toate..."*

Strana - *„Ție Doamne!"*

Preotul - ecfonisul *„Cu harul și cu îndurările..."*

Strana - *„Amin"*

Preotul - se roagă în taină *„Ia aminte, Doamne, Iisuse Hristoase..."* se închină în fața Sfintei Mese zicând *„Dumnezeule curățește-mă..."* ia cu ambele mâini Sfântul Trup, îl înalță în chipul crucii rostind: *„Să luăm aminte, sfintele sfinților!"*

Strana - *„Unul Sfânt, Unul Domn..."*;

Preotul - ia cu ambele mâini Sf. Trup și îl sfărâmă în patru părți: *„Se sfărâmă și Se împarte..."* și așează părticelele cu miezul în sus astfel: *partea IIS – sus, partea HS – jos, partea NI – în stânga, iar partea Ka – în dreapta.*

Ia cu dreapta partea IIS, face semnul Sfintei Cruci peste Sfântul Potir și îl introduce rostind: *„Plinirea Duhului Sfânt"* și își șterge degetele cu buretele.

Primește căldura, o binecuvintează: *„Binecuvântată este căldura Sfintelor Tale..."*, o toarnă în Sfântul Potir zicând *„Căldura Duhului Sfânt"*. După aceea ia buretele în palmă dreaptă, iar cu mâna stângă apucă partea HS și o pune în mâna dreaptă spunând *„Cinstitul*

Scanned with CamScanner

și Preasfântul Duh al Domnului..." și așezând poalna *dreaptă* peste stânga le ține deasupra Sfântului Antimis și rostește *rugăciunile de* împărtășire „*Cred Doamne, și mărturisesc...*", apoi își șterge cu buretele mâinile.

Pune un acoperământ mic sub bărbie, ridică Sfântul Potir și deasupra Sfântului Antimis spune „*De asemenea Cinstitul și Preasfântul Sânge...*", apoi bea de trei ori rostind și își șterge buzele cu acoperământul, șterge locul de unde a băut, sărută Sfântul Potir rostind „*Iată s-a atins de buzele mele...*". Introduce în Sfântul Potir tot ce a rămas pe Sfântul Disc după următoarea rânduială:

1) introduce părticelele NI și KA una câte una însemnând cruciș peste Sfântul Potir, rostind rugăciunea „*Înscrierea lui Hristos...*" (din aceste părticele se împărtășesc credincioșii).

2) introduce părticica Maicii Domnului, spunând rugăciunea „*Luminează-te, luminează-te, noile Ierusalime...*",

3) introduce părticelele celor nouă cete și celelalte trei zicând rugăciunea „*O, puteri cele mări și preasfințite...*",

4) introduce apoi tot ceea ce a rămas pe Sfântul Disc, miridele pentru vii și pentru morți, zicând „*Spală, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit...*". Apoi așează fiecare acoperământ după rânduială.

După chinonic sau cazanie, ridică dveră, deschide Ușile și spune: „*Cu frică de Dumnezeu, cu credință...*" și împărtășește credincioșii.

Binecuvintează poporul cu Sfântul Potir spunând „*Mântuiește Doamne, poporul Tău...*", apoi așează Sfântul Potir lângă Sfântul Disc pe Sfântul Antimis, unde le tămâiază.

Strana - „*Am văzut lumina cea adevărată...*"

Preotul - în timpul cântării, pune Sfântul Potir peste Sfântul Disc și însemnează cruciș peste Sfântul Antimis, zicând cu voce tare „*Binecuvântat este Dumnezeul nostru...*"

Preotul - cu voce tare „*Totdeauna, acum și pururea...*"

Strana - „*Să se umple gurile noastre...*"

Preotul - ectenia „*Drepți primind...*", timp în care sărută Sfântul Antimis, apoi în timp ce rostește ecfonisul „*Că în veci slăvește noastră...*", însemnează cu Sfânta Evanghelie peste Sfântul Antimis, apoi o așează peste acesta.

Strana – „*Amin*"

Preotul - „*Cu pace să ieșim*"

Strana - „*Întru numele Domnului*"

Preotul - „*Domnului să ne rugăm*"

Strana - „*Doamne miluiește*"

Preotul - Rugăciunea amvonului „*Cel ce binecuvintezi pe cei ce se binecuvintează...*", ajunge în fața proscomidiarului, unde zice rugăciunea „*Plinirea Legii și a proorocilor...*"

Strana - „*Fie numele Domnului binecuvântat...*"

Preotul - „*Domnului să ne rugăm. Binecuvântarea Domnului, peste voi...*"

Strana - „*Amin*"

Scanned with CamScanner

Preotul - *„Slavă Ţie Hristoase, Dumnezeul nostru,...”*

Strana - *„Slavă... Şi acum..., Doamne miluieşte, „Părinte, binecuvântează”*

Preotul - *„Cel ce a înviat din morţi...”*, otpustul, unde pomeneşte după rânduiala Sfântul al cărui hram îl poartă biserica, autorul liturghiei şi sfinţii zilei.

Strana - *„Amin”*

Preotul - *„Pentru rugăciunile Sfinţilor Părinţilor...”*

Strana - „Amin”

Preotul - Intră în Sfântul Altar, închide Sfintele Uşile, trage dveră, miruieşte credincioşii, potriveşte Sfintele Taine, face rugăciunile de mulţumire după Împărtăşanie, apoi se dezbracă de veşminte.

Slujire şi preoţie în Biserică

Din mediul filosofic al antichităţii greceşti, noţiunea de teologie a trecut în mediul creştin, însă primii scriitori creştini nu s-au grăbit să o folosească în scrierile lor. Această atitudine este explicabilă dacă avem în vedere situaţia deosebit de dificilă a creştinilor din Imperiul Roman şi, de asemenea, intensitatea cu care ei trăiau relaţia cu Mântuitorul Iisus Hristos. El nu reprezenta, pentru ei, un ideal abstract, nici un concept teologic, ci o prezenţă spirituală tainică, ce-i însoţea în momentele de bucurie, dar mai ales în momentele de suferinţă.

Când era înveşmântată în cuvinte, această teologie se transformă într-un imn al iubirii faţă de Hristos, care-i ajută să biruie perspectiva imediată şi sumbră a morţii. Cuvintele Sfântului Ignatie al Antiohiei, rostite în faţa credincioşilor din Roma înainte de a fi aruncat la fiare pentru a fi sfâşiat, sunt semnificative pentru întreaga teologie a primilor creştini: „Lumea întreagă, spunea el, nu mi-ar folosi la nimic, nici împărăţiile ei. Îmi este de folos să mor pentru Hristos Iisus, decât să domnesc până la marginile pământului. Eu caut pe Cel care a murit pentru noi; eu doresc pe Cel care a înviat pentru noi (...) Lăsaţi-mă să ajung la lumina cea curată; doar acolo voi fi cu adevărat om. Nu mă împiedicaţi să urmez patima Dumnezeului meu. (...) o apă vie murmură în mine şi îmi şopteşte din lăuntrul meu: Vino la Tatăl!

Din textul acesta se poate trage uşor concluzia că pentru Sfântul Ignatie supranumit şi „teoforul”, adică purtătorul de

Scanned with CamScanner

Dumnezeu, „teologia este o cale de cunoaștere și de comuniune tainică cu Hristos, adevăratul teolog" care a descoperit ucenicilor iubirea deplină a lui Dumnezeu Tatăl. Prin aceasta *teologie* ajungem la înălțimea slujirii și a preoției harice sacramentale.

Legătura substanțială dintre slujire și preoție, așa cum este arătată în cuvântul revelat al Sfintei Scripturi, este definitorie pentru înțelegerea corectă a rolului mântuitor al săvârșirii cultului divin liturgic și haric împărtășit credincioșilor prin slujirea preoțească și împărtășirea activă a acestora din seva Bisericii. În Sfânta Scriptură realitatea slujirii este exprimată prin termeni diverși, dar aproape sinonimi.

A. Închinare: termenul are conținut liturgic prin excelență și se dezvoltă prin manifestarea cultului divin liturgic în viața Bisericii, dar și prin experimentarea personală a rugăciunii pornită din adâncul trăirilor spirituale.

B. Ascultarea: este supunerea ființei tale voinței altei persoane. În Biserica Ortodoxă aceasta înseamnă împlinirea voinței și poruncilor lui Dumnezeu. Potrivit tradiției iudaice, preluată de Noul Testament, ascultarea vine din autoritatea celui ce îți se adresează prin cuvânt, adică din Dumnezeu. Acesta este înțelesul cuvintelor Mântuitorului: "cel ce are urechi de auzit să audă" (Matei 11,15).

C. Mântuitorul Hristos este modelul divin al slujirii. El este slujirea desăvârșită. Slujirea este jertfirea voinței, a puterii și a vieții proprii în favoarea altuia. În înțeles liturgic, aceasta înseamnă: slujirea preotului la altar, alte acte religioase sau de pietate creștină, sau chiar slujirea filantropică. Aceasta se definește printr-un cuprins bogat, divers, și care exprimă cel mai bine voința Mântuitorului în

legătură cu modul în care trebuie să coexiste membrii Bisericii, în călătoria lor către împărăția lui Dumnezeu. Slujirea este cea care contribuie la omogenizarea relației eclezială, și care determină și legitimează această relație. Slujirea se naște în Biserică, adică în Hristos și în Duhul, căci Biserica este trupul lui Hristos și locașul harului Duhului Sfânt, însă nu se sfârșește în Biserică, înțeleasă în sens instituțional sau ca localizare: "Dumnezeu nu dă Duhul cu măsură" (Ioan 3, 34). Slujirea se extinde prin Biserică, și că o consecință a ei, dincolo de Biserică, în biserica cea mare a creației lui Dumnezeu. De aceea slujirea este vocația creștină a creației lui Dumnezeu.

Slujirea devine acum privilegiul de a ajuta pe altul să audă și să răspundă la cuvântul adevărului divin în viața sacramentală a Bisericii pentru ca acest act slujitor este dăruirea ființei tale lui Dumnezeu și Evangheliei Lui, și în linie orizontală, semenului tău.

Slujirea este deci valoarea creștină supremă, formă superioară a relațiilor umane de tip creștin, pentru că scoate în evidență demnitatea creației. Însuși actul creației este un act de slujire. *Dumnezeu a creat pe om din iubire și tot din iubire l-a recreat, l-a răscumpărat.* Iubirea este forma sublimă de slujire. Dumnezeu a creat *pe om pentru că omul să participe la viața de iubire și slujire a Sfintei Treimi.* Mântuitorul se roagă: "Părinte preaslăvește pe Fiul Tău ca și *Fiul Tău să Te preaslăvească!*" (Ioan 17, 1). Când Dumnezeu a creat *pe Adam a zis:* "Nu este bine să fie omul singur pe pământ" (Geneza 2, 18) și astfel căsătoria este forma primordială a slujirii și iubirii *devenind astfel prototipul* Bisericii. Slujirea este iubirea în acțiune, iubirea roditoare. "Slujiți unul altuia prin iubire", spune Apostolul Pavel (Galateni 5, 13). Slujirea adevărată conferă transformare interioară și aduce bucuria harului lui Dumnezeu și aceasta este o condiție permanentă, căci spune Mântuitorul Hristos, Martei care se

Scanned with CamScanner

slujitor al oamenilor (II Corinteni 4, 5), mijlocitor între Dumnezeu şi om (II Corinteni 5, 20). Aşadar, slujirea preotului îmbrăţişează toate aspectele posibile ale vieţii noastre spirituale, ale vieţii în Hristos.

Preotul trebuie să fie, cu necesitate, parte din acea "rămăşiţă aleasă prin har" (Romani 11, 5). Preotul trebuie să fie conştient de faptul că "darurile şi chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi" (Romani 11, 29). De aceea slujirea preoţească, ca stare sau vocaţie, este permanenta, nu se poate lua înapoi. Iar darurile şi chemarea lui Dumnezeu sunt date "spre desăvârşirea sfinţilor, la lucrul slujirii, la zidirea templului lui Hristos" (Efeseni 4, 12). Puterea slujirii este spre zidirea, nu dărâmarea comuniunii (II Corinteni 10, 8). Trebuie să existe o sinergie intre lucrarea harului, care este obiectivă, şi condiţia sufletească a preotului slujitor. Preotul se roagă în taină, la Liturghie: "Iartă-mi toată greşeala cea de voie şi cea fără de voie şi să nu opreşti pentru păcatele mele, harul Sfântului Tău Duh de la Darurile care sunt puse înainte". Şi Iuda a căzut din apostolie prin păcat, şi apostolia este o harismă. Este înfricoşător pentru preot să fie fără băgare de seamă la starea sa morală şi spirituală. Automatismul sacramental ar transforma preotul într-un funcţionar, iar slujirea preotului ar fi ceva formal, rece, birocratic. Formalismul şi birocraţia în slujirea preoţească sunt semne clare ale lipsei lucrării Sfântului Duh. Este tragedia umană a păcatului care poate afecta slujirea preoţească, dar nu şi lucrarea harului. Vocaţia preoţească trezeşte conştiinţa răspunderilor înfricoşate ale preoţiei şi ezitarea sau refuzul de a accepta preoţia. Fuga de preoţie sau rezistenta uneori prelungită pe care i-au opus-o în general mulţi Sf. Părinţi vădea o conştiinţă viguroasă şi scrupuloasa în faţa acestei taine dumnezeieşti, iar această conştiinţă sublinia prezenta vocaţiei.

Preotul nu trebuie să se îngrijească excesiv sau să se înfricoşeze de o posibilă neputinţa sau slăbiciune a trupului, în fata

slujirii preoţeşti, care uneori cere eforturi mari, iar responsabilitate ei nu poate fi măsurată cu măsuri omeneşti. Căci Duhul Sfânt pe cel slabe le întăreşte. "Duhul vine în ajutor slăbiciunii noastre" (Roma 8, 26). Aşa cum nici Avraam "nu s-a uitat la trupul său amorţit" "nici la amorţirea pântecelui Sarei" (Romani 4, 9) atunci când a fo făcut tata a multor neamuri.

Slujirea preotului se înscrie în valoarea sacramentală sa mistică a timpului. În timp preotul împreună cu cei încredinţaţi l spre grijă, dar niciodată singur, bate la uşa veşniciei. În acest fe timpul este răscumpărat cu preţul veşniciei (Efeseni 5, 16) căci d aceea exista o plinire a vremii, adică o privelişte a veşniciei încă di vremea pelerinajului nostru către Împărăţia lui Dumnezeu.

Preotul trebuie să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu, s slujească Cuvântul. De aceea, preotul trebuie "să calce drept dup cuvântul Evangheliei" (Gălăteni 2, 14). Căci Sfânta Scriptură cuprinde cuvântul adevărului divin, şi numai acest adevăr ne face liberi. Adevărul divin face pe preot să vorbească cu autoritate, c autoritatea adevărului. Dar ca să facă acest lucru preotul are nevoie ş de competentă, de pregătire, care se obţine prin studiu dar şi prin rugăciune. Autoritatea adevărului şi competenţă dobândită de preot fac ca atunci când el vorbeşte să se facă "mare tăcere", aşa cum Pave apostolul a vorbit cu autoritate divină iudeilor din Ierusalim (Fapte 21, 40).

Aceeaşi autoritate a adevărului divin, îl face pe preot să fie cutezător, plin de avânt, fără teamă. Îndemnul pe care Dumnezeu l-a dat Sfântului Apostol Pavel în Corint: "Nu te teme, ci vorbeşte şi nu tăcea, pentru că eu sunt cu tine" (Fapte 18, 9) este adresat oricărui slujitor al lui Hristos. În numele adevărului divin şi cu armele lui, preotul trebuie să surpe "iscodirile minţii" (II Corinteni 10, 4), şi pe

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner

"călcătorii de cuvânt" (Romani 1, 31). Preotul trebuie să înfrunte şi să doboare mărirea necredinţei, aşa cum Pavel a doborât templul zeiţei Artemisa, zeiţa Asiei, din Efes (Fapte 19, 27). Preotul trebuie să fie semănător de Cuvânt, de Cuvântul lui Dumnezeu, şi nu "semănător de cuvinte", în sensul în care filozofii epicurei şi stoici din Atena îl înţelegeau pe marele Apostol Pavel (Fapte 17, 18). Preotul trebuie să semene "cele duhovniceşti" (I Corinteni 9, 11). Dar trebuie să fie cu multă luare aminte să nu semene cu zgârcenie, căci în acelaşi fel va secera (II Corinteni 9, 6). Preotul este iconom al tainelor lui Dumnezeu (I Corinteni 4, l) adică slujeşte spre sfinţire, spre mântuire. Preotul trebuie să fie "Lumina neamurilor spre mântuire" (Fapte 13, 47). Căci Dumnezeu este lumina (I Ioan 1, 5) adică viaţa şi sfinţenie. Dar pentru ca să fie lumina neamurilor, preotul trebuie să fie el însuşi îmbrăcat cu armele luminii (Romani 13, 12). Preotul trebuie să dea vedere, să lumineze ochii celor care nu văd, ochii celor care asemenea lui Pavel pe drumul Damascului, adică pe drumul păcatului, nu văd din cauza ceţii păcatului (Fapte 22, 11). Fiecare preot trebuie să fie un Anania, care să primească pe un Pavel orbit în păcatul lui şi lovind în ţepuşa, şi să îi dea vedere, vederea luminii lui Dumnezeu (Fapte 9, 17). Preotul trebuie să tămăduiască pe cei bolnavi trupeşte dar mai ales sufleteşte, cu undelemnul bucuriei (Iacob 5, 14). Preotul este şi trebuie să fie un taumaturg. Nicăieri şi niciodată acest lucru nu se dovedeşte mai adevărat decât în scaunul duhovniciei.

Preotul trebuie să aţâţe râvna mântuirii (Romani 11, 14), mântuirea sa în primul rând şi apoi mântuirea turmei încredinţate lui. Căci altfel, afirmaţia sau acuzaţia cinică adusă de iudei lui Hristos pe cruce: "Pe alţii a mântuit iar pe sine nu poate să se mântuiască" (Matei 27, 42), poate fi cu dreptate aplicată lui. Preotul trebuie să fie mărturisitor (Fapte 10, 42; Ioan 15, 27) adică martor al Învierii lui

Hristos (Fapte *1*, 22), până la marginile pământului (Fapte 1, 8) după exemplul *lui* Hristos care şi-a pus sufletul pentru prietenii săi. Mărturia despre Hristos este foarte importantă în viaţa preotului. Orice creştin trebuie să fie mărturisitor, dar mai cu seamă preotul.

Preotul trebuie să se facă rob tuturor (I Corinteni 9, 19), după cum Hristos s-a smerit pe sine şi s-a făcut ascultător până la moarte. Dar preotul trebuie să fie cu luare aminte ca să placă în primul rând lui Dumnezeu şi apoi oamenilor (Gălăteni 1, *10*). Preotul trebuie să fugă de slava cea deşartă, după cum Mântuitorul Hristos a fugit atunci când au voit să-l facă cu sila rege (Ioan 6, 15). Căci spune Mântuitorul: "slava de la oameni nu primesc" (Ioan 5, 41), pentru că Mântuitorul Hristos "nu cauta la faţa oamenilor" (Marcu 12, 14), pentru că cel ce place oamenilor nu este slujitor al lui Hristos (Gălăteni 1, 10). Preotul trebuie să mângâie pe cei în necaz "prin mângâierea cu care noi înşine suntem mângâiaţi de Dumnezeu" (II Corinteni 1, 4). Căci cel ce este părtaş al suferinţelor lui Hristos este părtaş şi al mângâierii, al bucuriei harului. Pentru că după cum există o bucurie în suferinţa pentru Hristos (II Corinteni 12, 10) tot aşa există şi o bucurie a mângâierii.

Preotul trebuie să se smerească pe sine, pentru că astfel credincioşii lui să se înalţe. Smerenia înaltă, suferinţa lui Hristos curată, harul Duhului Sfânt toate le împlineşte.

În sfârşit, preotul trebuie să aibă o bucurie a slujirii. Trebuie să aibă acea bucurie în Duhul pe care a avut-o Mântuitorul Hristos când cei 70 de ucenici s-au întors din misiunea lor (Luca 10, 21). Era bucuria pe care o avea Mântuitorul Hristos la începutul întemeierii Bisericii, căci aceasta însemna trimiterea celor 70, era bucuria slujirii, bucuria mântuirii. Trebuie să aibă bucuria de care vorbeşte Sfântul Evanghelist Ioan, atunci când scrie prima sa epistola: "Şi acestea noi

vi le scriem, ca bucuria noastră să fie deplină" (I Ioan 1, 4). Este bucuria Duhului pe care Mântuitorul Hristos a lăsat-o apostolilor, este bucuria părintească a mântuirii. Dacă preotul nu trăieşte intens această bucurie a Bisericii, a slujirii, a Duhului, se face "aramă răsunătoare şi chimval răsunător". Dacă preotul nu transmite această bucurie a mântuirii, slujirea lui este neroditoare. Totul în creaţia lui Dumnezeu trebuie să poarte roada.

Preotul trebuie să fie mistuit de râvna casei lui Dumnezeu, de Sfânta Biserică (Psalm 68, 11). Dacă este mistuit va aduce roada, iar de va aduce roada îşi va mântui sufletul lui şi sufletele celor încredinţaţi lui, şi aşa numele lui va fi înscris în ceruri.

Biserica este o mare familie, şi în această familie preotul, întrucât slujeşte, este părintele spiritual. Preotul este părinte ce slujeşte din porunca slujirii lui Hristos, şi prin slujirea lui naşte în Hristos şi în Duhul Sfânt fiii spirituali. Preotul este pedagog către Hristos şi se deosebeşte de orice dascăl lumesc, fiindcă el naşte fiii duhovniceşti întru Hristos prin Evanghelie.

Am aşezat aceste cuvinte despre teologie, slujire şi preoţie tocmai pentru a vă arăta vouă, dragi elevi seminarişti, înălţimea misiunii către care vă îndreptăţi parcurgând acest drum al Seminarului Teologic.

Pr. Prof. PETRE Ilie

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

Sfânta Scriptură, ediţia BOR 1988, cu binecuvântarea P.F.P. Teoctist Patriarhul României.

Liturghier, ediţia 2012, cu binecuvântarea P.F.P. Daniel Patriarhul României, editura I.B.M.B.O.R

Ceaslov, ediţia 2001, cu binecuvântarea P.F.P. Teoctist Patriarhul României, editura I.B.M.B.O.R

Octoih, ediţia 2003, cu binecuvântarea P.F.P. Teoctist Patriarhul României, editura I.B.M.B.O.R

Triod, editia 2000, Bucureşti, cu binecuvântarea P.F.P. Teoctist Patriarhul României, editura I.B.M.B.O.R

Penticostar, Tipărit cu aprobarea Sf. Sinod şi cu binecuvîntarea PF Justinian, Patriarhul BOR; Bucureşti, 1973.

Drăgulinescu, Andrei, Tâlcuirea Sfintei Liturghii pe înţelesul tuturor, editura Agapis, 2010

Braniște, Ene, Liturgica generală, Galaţi, editura Partener, 2008,

P. S. Bartolomeu Anania, "Biblia comentată Noul Testament", Bucureşti, 1993.

Baban, Octavian, Teme şi accente în Noul Testament, O introducere în teologia Biblică a Noului Testament, Bucureşti, Liga Bibliei, 2002.

Scanned with CamScanner

Bălgrădean, C., Viața de slujire A Sfântului Ap. Pavel, București. UCCB-RSR, 1979

Ciulei, Pr. Dr. Marin D., Antropologie patristică, Editura Sirona, 1900

Lossky, Vladimir, Teologia mistică a Bisericii Răsăritului, trad. Pr. Vasile Răducă, Editura Anastasia, București, 1985

Yannaras, Christos, Abecedar al credinței. Introducere în teologia ortodoxă ed. Bizantină, 1996.

Cuprins

Despre rugăciune 3

Despre biserică 6

Icoane din Sfânta Biserică 9

Obiecte din Sfântul Altar 10

Cărțile de cult 14

Serviciul divin 16

Anul bisericesc. Praznice Împărătești 18

Binecuvântări și ectenii 21

Rânduiala Ceasului IX 23

Vecernia de sâmbătă seara 25

Rânduiala Litiei 32

Vecernia la un sfânt cu polieleu- sâmbătă seara - 35

Vecernia de sâmbătă seara când duminică este un praznic al Maicii Domnului 39

Vecernia unui sfânt cu polieleu - zi de rând - 42

Vecernia la un praznic în cinstea Maicii Domnului - zi de rând - 46

Vecernia la un praznic în cinstea Mântuitorului 49

Scanned with CamScanner

Vecernia în zi de rând 51
Pavecernița mică 55
Serviciul divin de dimineață 56
Miezonoptica în zi de rând 57
Miezonoptica de Sâmbătă 58
Miezonoptica de Duminică 60
Utrenia de duminică 61
Utrenia în zi de rând 70
Utrenia unui Sfânt cu Polieleu Duminica 73
Utrenia la un Sfânt cu Polieleu - zi de Rând - 76
Utrenia la un Praznic în zi de rând 80
Utrenia de Sâmbătă 83
Utrenia la un praznic al Maicii Domnului, Duminica 85
Proscomidia 89
Sfânta Liturghie 95
Slujire și preoție în Biserică 109
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ 119
CUPRINS 121

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner